Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

...й 1921 оной ...21-hээ гарана | № 119 (16342) | 1983 оной май 21, суббото | Сэн 3 мүнгэн.

ЯДЕРНА ДАЙЕ САРАХА

Бүхы хүн түрэлтэндэ ядерна дайнай аюул тохёолдуулагдажа байна гэhэн эрдэмтэдэй хүндэтэй hанамжада олон түмэн хүнүүд анхаралаа хандуулна. Май 19-дэ Москвада хүдэлмэреэ дүүргэhэн эрдэмтэдэй бүхэсоюзна конференциин ендэр дээрэhээ гурбан үдэрэй туршада hэргылэмжын эдэ үгэнүүд зэдэлhэн байгаа. Совет эрдэмтэдтэй хамта гадаадын оронуудай 50-яад эрдэмтэд хуралдаанда хабаадалсаа. Тэдэнэй дунда уласхоорондын эмхинүүдэй түлөөлэгшэд, Пагуошска хүдэлөөнэй хүтэлбэрилэгшэд байлсаба.

«Эрдэм ухаан ба эрдэмтэдэй харюусалга» гэhэн элидхэл Совет Пагуошска комитедэй түрүүлэгшэ академик М. А. Марков хээ.

Буу зэбсэг үрдилдэн бүтээлгые болюулжа, сэрэгэй промышленностиие граждантска болгон хубилгахада, хүдэлмэриин газар нилээд үргэдэдэг гэжэ элдэб оронуудта үнгэргэгдэhэн шэнжэлгэнүүд харуулаа гэжэ эрдэмтэ мэдүүлбэ. Хүдэлмэригүйдэлгын асуудалые шиидхэхэ талаар эрдэмнэй горитой үүргэ дүүргэнэ гээшэ. Бүгэдэ нийтын эб найрамдалай эрхэ байдалда ажал хэхэ аргатай бүхы хүнүүдые эрдэм ухаан ажалаар хангажа шадаха гэжэ бидэ, эрдэмтэд, ехэ харюусалгатайгаар мэдүүлнэбди.

Москвагай университедэй ректор, СССР-эй Наукануудай академиин вице-президент академик А. А. Логунов, СССР-эй Наукануудай академиин Замбуулиннай шэнжэлгэнүүдэй институдай директор академик Р. З. Сагдеев, профессор Г. Фрей (Швейцари), Белградай университедэй медицинскэ факультедэй декан Л. Ракич, болон бусад үгэ хэлээ.

Тэрэшэлэн түгэсхэлэй үдэр конференцидэ хабаадагшадай урда сенатор Н. Пасти (Итали), СССР-эй АН-ай гэшүүн-корреспондент, Таджигай ССР-эй Наукануудай академиин президент М. С. Асимов, Узбегэй ССР-эй Наукануудай академиин вице-президент Э. Ю. Юсупов, СССР-эй АН-ай Африкын институдай директор, СССР-эй АН-ай гэшүүн-корреспондент Ан. А. Громыко, Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй түрүүлэгшын орлогшо, Болгариин Наукануудай академиин вице-президент Б. Сендов, Индиин парламентын гэшүүн, Дж. Неругэй нэрэмжэтэ университедэй профессор Р. Хан, профессор А. Дирхам (Сири), академик К. Фукс (ГДР), Польшын Эб найрамдал хамгаалха комитедэй түрүүлэгшэ, профессор М. Налэнч, СССР-эй АН-ай гэшүүн-корреспондент О. М. Нефедов, академик Б. Б. Пиотровский үгэ хэлэбэ.

Бүгэдэ нийтын эб найрамдалые ядерна дайнай аюулhаа аршалан хамгаалха хүсэлэл оролдолгонуудаа нэгэдүүлхыень дэлхэйн эрдэмтэдые уряалhан хандалга конференцидэ баталагдаа.

Конференци дээрэ эб найрамдал хамгаалха совет эрдэмтэдэй комитет байгуулагдаа. СССР-эй АН-ай вице-президент академик Е. П. Велихов тэрэниие толгойлбо.

(ТАСС).

КПСС-эй ЦК-гай ПОЛИТБЮРОДО

...С-эй ЦК-гай По... ...гой ээлжээтэ за... ...боложо, МПЛА— ...партиин Түрүү... Анголын Арадай ...шкын Президент ...душ Сантуштай ...а хэhэн хөөрэл... ...эй дүнгүүдые зүб... ...хэбэ. КПСС-эй Политбюро хөө... ...үдэй дүнгүүдые ...гаад, хоёр ороной ...охи политическэ, ...ческа, эрдэм, тех... ...ба соёлой харил... ...ашадань хүгжөөн ...лхэ талаар ...й болон Совет гү... ...араа шугамые ба... ...бээ даахан бай... ...революционно туй... ...удаа сахин хамгаалхадань, Советскэ Союз Анголын Арадай Республикые саашадаашье дэмжэхэ, империализмда, колониализмда ба расизмда эсэргүүгээр Намибиин арадай, Африка түбиин бусад арадуудай тэмсэлтэй hаналаа нэгэдэлгээ бэхижүүлхэ юм гэжэ зүбшэн хэлсэлгын үедэ тэмдэглэгдээ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй оборонын министр Д. Ф. Устиновай Кампучиин Арадай Республикын оборонын министр Бу Тхонгтой хөөрэлдөөнэй дүнгүүд hайшаагдаа.

Районно, областной, хизаарай, республиканска (АССР) агропромышленна нэгэдэлнүүдые эмхидхэлгын, тэдэниие мэргэжэлтэдээр бүридүүлгын ямараар бэелүүлэгдэжэ байhан тухай асуудалые КПСС-эй ЦК-гай Политбюро хаража үзэбэ. Партийна, совет, ажахын органууд, министерствэнүүд болон албан зургаанууд КПСС-эй ЦК-гай майн (1982 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые хүтэлбэри болгон, энэ талаар ехэ хүдэлмэри ябуулаа гэжэ тэмдэглэгдэhэн байна. Ашаяа харюулжа шадаагүй управленинүүдэй подразделенинүүд болюулагдажа, хаа хаанагүй агропромышленна нэгэдэлнүүд эмхидхэгдээд, хүдэлжэ эхилhэн, аппарадай хүдэлмэрилэгшэдэй тоо хороогдоhон байна. Эдэ хэмжээнүүдые бэелүүлгэ районно звеное нилээд бэхижүүлхэ, управлениие болюулха, гэрэниие үйлэдбэридэ улам дүтэ болгохо арга олгоо.

Гэхэтэй хамта зарим нютагуудта эмхидхэлэй шата унжагайруулагдажа, зарим агропромышленна нэгэдэлнүүдэй соведүүд эдээндэ даалгагдаhан зорилгонуудые шиидхэлгэдэ үүсхэл, эдэбхи багаар гаргана, агропромышленна комплексын бүхы шатануудай ажал ябуулгые залан хүтэлбэрилхэ хэрэгые hайжаруулгада, экономическа харилсаа холбооень нарижуулгада анхаралаа hулаар хандуулна гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Политбюро тэмдэглэбэ.

Агропромышленна комплексын хүтэлбэрилгын шэнэ зургаануудай хүсэн түгэлдэр боложо, ажал ябуулгынгаа гол шэглэлнүүдые наринаар тодорхойлхынь, хүдэлмэреэ ёhотой hайнаар эмхидхэн бэелүүлхынь тула шухала хэмжээнүүдые абахыень КПСС-эй ЦК-гай Политбюро союзна республикануудай Компартинуудай ЦК-нуудта, партиин крайкомуудта, обкомуудта дурадхаа.

Колхоз, совхозуудай ажалша коллективүүдтэ эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэриие hайжаруулха, ажалай журамые бэхижүүлхэ, түсэбтэ даабаринуудаа дүүргэхын, хүтэлбэрилхы кадрнуудые шэлэн оложо, тааруулан табиха ба хүмүүжүүлхэ хүдэлмэреэ шангадхахын түлөө агропромышленна комплексын хүтэлбэрилэгшэдэй хубиин харюусалгые дээшэлүүлхэ гээшэ партийна комитедүүдэй түбхын түрүүшын зорилго болоно.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюро дотоодын болон гадаадын политикын бусад хэдэн асуудалнуудые мүн лэ хаража үзэhэн байгаа.

Буряадай АССР-60

...МАНА, АРЬБАЛНА

...эбэриин түмэр за... ...аая станциин локо... ...депогой машинист... ...ээ үе сагай гол шу... ...удалнуудай нэгэн ...малта, арьбалал... ...э байгша оной эхин... ...шууд тэмсэнэ. Бу... АССР-эй 60 жэлэй ...ойе нэрэтэй соло... ...лтахын түлөө hа... ...шөө түсэбтэ дааба... ...эрхим hайнаар ...н хажуугаар маши... электрын элшэ хү... ...түлишэ алмана.

Илангаяа машинист-инструктор А. И. Мельниковэй хүтэлбэрилдэг тепловозно колонныи Г. П. Куренцин, В. П. Лукьянов, М. А. Мосин, Г. А. Пачкай гэдэг машинистнүүд эрхим hайн ажалаараа шалгарна. Байгша оной эхинhээ тэдэ тус тустаа 1300, 1180, 1600, 1000 килограмм шэнгэн түлишэ алманхай. Тиихэдэ Г. К. Собенниковой даадаг электровозно колоннодо электрын элшэ хүсэн горитойхоноор алмагдана. Машинист С. П. Хусаинов алмалтын талаар предприяти дотороо дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй манлайда дабшана. Сергей Петрович жэлэй түрүүшын кварталай туршада 26,1 мянган киловатт-час электрын элшэ алмаhан юм. Мүн бэшэшье машинистнүүд амжалтатай. Онсолбол, электропоезд жолоодогшо В. В. Чупахин 4,5 мянга, электровозой машинист А. В. Плотников 9 мянганhаа дээшэ киловатт-час электрын элшэ хүсэ жэлэй түрүүшын гурбан hарын туршада алмажа шадаа.

С. БОГУСЛАВСКИЙ.

ЭРХИМ ЭМХИДХЭЛЭЙ ТҮЛӨӨ

Районой совхозуудта хабарай тарилгын хүдэлмэри түлэг ябажа байна. Хүдөө ажахын үйлэдбэриин энэ шухала кампаниие угтуулан, бэлэдхэлэй ехэ хүдэлмэри хэгдэhэн байна. Ажахы бүхэнэй дирекци, партком, профком, болон ВЛКСМ-эй комитет механизаторнуудай дунда эмхидхэгдэхэ социалис мүрысөөнэй гурим зохёожо, бултанай анхаралда соносхоо hэн.

КПСС-эй райком болон партийна организацинууд хабарай тарилгын хүдэлмэриин үедэ таряалан дээрэ хүдэлжэ байhан хүнүүдтэ таатай зохид эрхэ байдал байгуулха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулhан байна. Партийно-эмхидхэлэй, нийтэ-политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана. 44 агитатор, 30 политинформатор, 33 лектор өөhэдтөө даалгагдаhан партийна даабарида харюусалгатайгаар хандана. Район соо саг зуурын партийна ба партийно-комсомолой 17 бүлэг эмхидхэгдэнхэй.

Механизаторнуудай ажаhуудалай, соёлой, медицинскэ болон худалдаа наймаанай талаар үдэр бүриин хэрэглэмжые комплексноор хангаха хэмжээн абтанхай. Районой комплексно бригада Анаагай, «Георгиевский», Хоринн совхозуудаар ябаад ерэнхэй. Мүнөө бусад ажахынуудта ошохоёо бэлдэжэ байнхай. Тус бригадын коллектив КПСС-эй райкомой тодорхойлhон графигай ёhоор ажахынуудта ээлжээлэн ябажа байха уялгатай.

Совхозуудай полевой бүхы стануud hайнаар түхеэрэгдэнхэй. Тус бүхэндэнь улаан булан, столово, амарха таhалга, бэеэ угааха газар гэхэшэлэн бии гээшэ. Районой ажахынуудай тарилгын комплекс бүхэндэ соёлой-ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалгын звено хүдэлжэ байдаг. Гадна совхозуудтахи агитбригаданууд полевой стан дээрэ таhалгаряагүй хүдэлмэри ябуулна. Тиихэдээ социалис мүрысөөнэй ябасада, дүн согсолгодо анхаралаа онсо хандуулна.

Ажалай шэнэ эмхидхэлэй—бригадна подрядай гуримаар хүдэлмэрилжэ байhан механизаторнууд даахан хэрэгтээ ехэ харюусалгатайгаар хандана. Тарилгые эгээл таарама болзор соо, эрхим шанартайгаар дүүргэхэ эрмэлзэлтэйгээр тэдэнэр мүнөө ажаллажа байна.

Н. ЛАМХАНОВ,
КПСС-эй Хоринн райкомой пропаганда ба агитациин таhагые даагша.

ЭБ НАЙРАМДАЛ САХИН ХАМГААЛХА

Газар дэлхэй дээрэ амгалан тайбан байдал аршалан хамгаалха эрмэлзэлдэ абтажа, Москвагай олониитын түлөөлэгшэдэй дай буруушааhан митингдэ хэдэн мянган хүн сугларба. ООН-ой соносхоhон буу зэбсэг хуряахын түлөө бүгэдэ нийтын ябуулгын үндэhөөр май 19-дэ В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Түбэй стадионой спортын ордондо митинг болоо.

Хүн түрэлтэндэ ядерна дайнай аюул тохёолдуулагдажа байна гээд Совет эхэнэрнүүдэй комитедэй түрүүлэгшэ В. В. Терешкова митингые нээхэ зуураа хэлэбэ. Вашингтоной мүнөөнэй засаг захиргаан түрүүтэй империалис бүлэгөөрхид сэрэгэй бүлюу хүсэтэй болохо зорилго табина. Баруун Европодо американ шэнэ ядерна ракетэнүүдые тараан тодхохо гэhэн США-гай ба НАТО-гай hанаашалганууд илангаяа аюултай байна. Буу зэбсэг хуряаха гээшэ арадуудай аюулгүй байдалые хангаха гансахан зам болоно. Эб найрамдалай тодорхой үүсхэлнүүдые дэбжүүлдэг Советскэ Союз, социалис хани нэгэдэлтэ бусад оронууд энээндэ уряална.

Уран зохёолшо, Эб найрамдал хамгаалха совет комитедэй түрүүлэгшын орлогшо А. А. Ананьев, станок бүтээлгын «Красный пролетарий» заводой хүдэлмэришэн Социалис Ажалай Герой И. И. Мальцев, СССР-эй арадай артист Е. Р. Симонов, СССР-эй АМН-эй президент академик Н. Н. Блохин, «Советская женщина» журналай ахамад редактор В. И. Федотова гэгшэд үгэ хэлэбэ.

КПСС-эй болон Совет гүрэнэй эб найрамдалта гадаадын политикын хараа шугамые, нүхэр Ю. В. Андроповой найруулhан СССР-эй эб найрамдалта үүсхэлнүүдые нэгэн hаналтайгаар дэмжэнэбди гээд үгэ хэлэhэн бүхы хүнүүд мэдүүлээ.

Дайнай аюулые зайсуулан сараха ябуулгануудаа шангадхахыень уряалhан телеграмма митингдэ хабаадагшад нэгэдэмэл Нацинуудай организацинуудай Генеральна секретарь Х. Перес де Куэльяртэ эльгээбэ.

(ТАСС).

Буряадай АССР-эй литература болон искусствын үдэрнүүд — Москвада

...ОНИРХОЛ БУУРАНАГҮЙ

Автономито республикын 60 жэлэй ойдо зорюулагдаhан Буряадай АССР-эй литература ба искусствын үдэрнүүд ниислэл хотодо амжалтатайгаар үнгэржэ бай...

Москвагай предприятинуудай ажалшад hайндэртэ хабаадагшадые май 19-дэ хани халуунаар угтаба. Буряад оронhоо ерэhэн айлшад СССР-эй байгуулагдаhаар ...жэлэй ойн нэрэмжэтэ «Станкоагрегат», Карачаровска механическа заводуудта хүрэhэн байгаа.

Буряад совет литературада зорюулагдажа, РСФСР-эй Уран зохёолшодой холбооной правлениин секретариадай заседанида Забайкалиhаа ерэhэн айлшад хабаадалсаа. Литераторнуудай Түбэй байшан соо үнгэрhэн үдэшэдэ хабаадаhан прозангууд, поэдүүд шэнэ зохёолнуудтаяа сугларагшадые танилсуулба. Буряадай мүнөөнэй уран бэлигтэнэй хүгжэм Композиторнуудай бүхэсоюзна байшан соо болоhон концерт дээрэ соностобо. Дуу, хатарай «Байгал» ансамбль Чайковскиин нэрэмжэтэ концертнэ залда наада табяа.

Автономито республикын фильмүүд ниислэлэй «Новороссийск», «Байгал» гэжэ кинотеатрнуудта харуулагдаба.

(ТАСС).

...СКВА. (Телефоноор аб...) Россин Федерациин ...зохёолшодой холбооной ...хон уулзалгые тус ...правлениин түрүү... Ленинскэ болон СССР... ...гүрэнэй шангуудай лау... Социалис Ажалай Ге... ...В. Михалков дэлгэ... ...оролто үгөөр нээбэ. ...ороной уран зохёол... ...hүүлэй үедэ бэшэжэ ...н номууд, мүн бу... ...уран зохёолой хүгжэл... ...й үргэн ехэ зүбшэн ...э эндэ болоо. Тэрэ... РСФСР-эй Уран зо... ...шодой холбооной прав... ...секретарь поэт Ни... Доризо хүтэлбэрилбэ. ...эн хэлсэлгэдэ СССР... ...он РСФСР-эй Гүрэ... ...шангуудай лауреат, Со... ...Ажалай Герой, «Мо...» журналай ахамад ре... М. Н. Алексеев, уран ...шэнжэлэгшэ Р. Г. ...зметов, РСФСР-эй ...зохёолшодой правле... ...секретарь А. Г. Алек... «...Неделиин» редактор ...Грибов, поэт Н. К. ...ков, СССР-эй Гүрэ... ...шангай лауреат, РСФСР... ...зохёолшодой прав... ...секретарь А. Т. Коп... РСФСР-эй Уран зо... ...шодой правлениин сек... ...тарь—шүүмжэлэгшэ М. ...ченко, В. Д. Поволя... ...«...онек» журналай ахамад редактор, СССР-эй Гүрэнэй шангай лауреат А. В. Софронов, Яхадай АССР-эй Уран зохёолшодой холбооной түрүүлэгшэ С. Д. Данилов, РСФСР-эй Гүрэнэй шангай лауреат, РСФСР-эй Уран зохёолшодой холбооной правлениин секретарь Н. Е. Шундик, «Литературная Россия» газетын ахамад редактор М. М. Колосов, уран зохёол шүүмжэлэгшэ В. В. Дементьев, поэт, оршуулагша В. К. Карпеко гэгшэд хабаадалсажа, буряад уран зохёолой хүгжэлтэ тухай, тэрээндэ оруулагдажа байhан манай мэдээжэ зохёолшодой hүүлэй үеын бэлигтэ бүтээлнүүд тухай дэлгэрэнгыгээр хэлэбэ.

Буряад литературада зорюулагдаhан энэ уулзалга хадаа 1978 ондо Улаан-Үдэдэ үнгэргэгдэhэн РСФСР-эй Уран зохёолшодой холбооной правлениин секретариадай нүүдэл заседаниин ёhотойл ашатуhатай үргэлжэлэл боложо үгэбэ, — гээд үгэ хэлэгшэд онсолон тэмдэглээ.

Уулзалгын түгэсхэлдэ Буряадай АССР-эй соёлой министр, Буряадай арадай поэт Д. З. Жалсараев, КПСС-эй обкомой соёлой таhагые даагша Д. Т. Цыремпилов гэгшэд үгэ хэлэжэ, буряад литературын саашадаа hалбаран хүгжэхэ хэрэгтэ нүлөөлхэ удха шанартай зүбшэл заабаринуудые үгэhэн мэдээжэ уран зохёолшод болон шүүмжэлэгшэдтэ баяр баясхалан хүргэбэ.

Энэ уулзалгада КПСС-эй ЦК-гай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэ А. В. Цветков хабаадалсаа.

Үдэшэнинь А. А. Фадеевэй нэрэмжэтэ Уран зохёолшодой Түбэй байшанда (ЦДЛ) Буряадай АССР-эй литературно-уран hайханай үдэшэ үнгэргэгдөө.

Тэдэниие РСФСР-эй Уран зохёолшодой правлениин түрүүлэгшэ, поэт С. В. Михалков нээжэ, КПСС-эй обкомой секретарь А. А. Бадиев Буряад орон тухай, тэрэнэй ажахын, экономикын болон уран соёлой hүүлэй үеын хүгжэлтэ тухай hонирхолтой, дэлгэрэнгы үгэ хэлэбэ.

Удаань поэдүүд Ц-Д. Дондокова, Ц. Номтоев, Б. Дугаров, О. Дмитриев, В. Петонов, А. Румянцев, Ч-Р. Намжилов, А. Бадаев, В. Карпеко, Д. Жалсараев, Л. Тапхаев, Ц-Ж. Жимбиев, Н. Дамдинов гэгшэд шэнэ шүлэгүүдээ уншажа, сугларагшадай нэрьемэ альга ташалгаар угтаглаба.

Уран зохёолой энэ үдэшын түгэсхэлдэ Буряадай Ленинэй ордено оперо болон баледэй академическэ театрай артистнууд ехэ концерт харуулаа. Тэрээндэ СССР-эй арадай артист К. Базарсадаев, РСФСР-эй арадай артист Д. Дашиев, РСФСР-эй габьяата артист С. Раднаев болон республикын бусад мэдээжэ бэлигтэн хабаадалсаба.

Мүн лэ энэ үдэр Буряадай оперо болон баледэй академическэ театрай артистнууд Москва хотын Волгоградска районой СССР-эй байгуулагдаhаар 60 жэлэй ойн нэрэмжэтэ «Станкоагрегат» заводой хүдэлмэришэд, алба хаагшад болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдтэй уулзаба.

Заводой директор В. Л. Пашенко манай түлөөлэгшэдые цехүүд соогуур урижа, предприятиингаа ажал хүдэлмэритэй танилсуулаа.

Заводой соёлой ордондо болоhон энэ хани халуун уулзалга дээрэ манай республикын соёлой министрэй орлогшо Ю. Ж. Батуев Буряад ороной 60 жэлэй хугасаада хүгжэжэ ерэhэн дэбжэлтын замууд тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ, сугларагшадые hонирхуулба. Уулзалгын үедэ РСФСР-эй арадай артист П. Т. Абашеев үгэ хэлэжэ, Буряад ороной түлөөлэгшэдэй үмэнэhөө заводойхидто дурасхаалай бэлэг барюулаа. Тиихэдэ Советскэ Союзай Герой, РСФСР-эй габьяата уран зурааша Г. Н. Москалев, уран зураашад Т. А. Рудь, Э. Э. Аюшеев гэгшэд амаршалгын үгэнүүдые хэлээ.

Удаань заводой парткомой секретарь В. Ф. Кучеров үгэ хэлэжэ, Буряадай түлөөлэгшэдэй ерэжэ хэhэн энэ уулзалгын түлөө, хани дулаанаар хэлэгдэhэн үгэнүүдэйнь түлөө баяр хүргөөд, дурасхаалай бэлэгүүдые барюулба. Уулзалгада дурсагдагша заводой үйлэдбэриин түрүүшүүл, Ажалай Улаан Тугай ордено Г. С. Артамонов, А. А. Абашин болон бусад олон хабаадалсаа. Түгэсхэлдэнь манай артистнууд ехэ концерт табяа.

Мүн энэл үдэр дуу хатарай «Байгал» ансамблиин коллектив Октябриин революциин ордено Карачаровска механическа заводой хүдэлмэришэд, алба хаагшад болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдтэй уулзажа ехэ концерт харуулаа.

Композиторнуудай бүхэсоюзна байшанда Буряадай композиторнуудай тоосоото үдэшэ үнгэргэгдэбэ. Тэрэниие РСФСР-эй Композиторнуудай холбооной түрүүлэгшын орлогшо, РСФСР-эй арадай артист Я. Френкель оролто үгөөр нээгээ.

Москвагай гүрэнэй филармониин симфоническа оркестр Буряадай композиторнуудай эрхим зохёолнуудые гүйсэдхэбэ. Эндэ болоhон уулзалгын үедэ композиторнууд С. С. Туликов, В. Г. Агафонников, РСФСР-эй композиторнуудай холбооной секретарьнар, П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ Москвагай консерваториин профессор А. А. Николаев, композитор К. Е. Волков гэгшэд үгэ хэлэжэ, буряад хүгжэмэй олон жанртай, аялга нугалбаряар баян аянгатай байhые тэмдэглээ. Манай оперо болон баледэй академическэ театрай дуушад нютагайнгаа композиторнуудай зохёолнуудые гүйсэдхөө.

Уулзалгын түгэсхэлдэ республикын композиторнуудай холбооной түрүүлэгшэ С. С. Манжигеев, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо С. В. Ангапов гэгшэд харюугай үгэ хэлэжэ, буряад хүгжэмэй хүгжэлтын аша туhада хэлэгдэhэн хани ёhоной үгэнүүдэй түлөө сугларагшадта баяр хүргэбэ.

Ив. ОЧИРОВ,
манай тусхай корр.

«Байгал» ансамблиин залуу дуушад Карачаровска Октябриин Революциин ордено механическа заводой хүдэлмэришэдэй урда буряад hайхан аялгаа зэдэлүүлбэ.
В. МАТВИЕВСКИИН фото.

Газарай үрэжэл hайжаруулха габшагай гурбан hара

ТҮХЭРЕЭН СҮҮДХЭДЭ УhАЛАГДАНА

Һөөг бургааhаар элбэг Хараhан голой эрьедэ бүлүүр станциин хүнхинэхэ абяан ойро зуураашье таhалданагүй. Тэрэнэй хажууда табигдаhан шэнэхэн модон бүүдхэ сооhоо дүшөөд шахуу наhатай, дунда зэргын бэетэй хүн гэраад, ябадал дундаа ханада түшүүлээтэй байhан хүрзэ абажа, нэгэ модо шахуу зайда годирон hунаhай хэдэн залгалаа түмэр хоолойнуудые дахан ошобо.

Энэ хадаа Саянай совхозой Охор-Шэбэрэй отделениин эрхим луговодуудай нэгэн Валерий Васильевич Ошоров мүн. Тэрэ оройдоол гурбадахи жэлээ энэ ажалда хүдэлжэ байбашье нёдондо өөрынгөө даахан сабшалангай гектар бүриhөө 28 центнер үбhэ хуряажа, совхозойнгоо суута луговодууд Октябриин революциин ордено Д. Л. Эрдынеев, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» ордено Е. Л. Аюшеев гэгшэдые ахижа гараhан байна.

— Элбэг ехэ үбhэ хуряажа абаха гээл hаа, сабшалангаа hайсахан уhалха хэрэгтэй, — гээд тэрэ хөөрэнэ. — Гадна ногооной эгээл ургаха, май-июнь hарануудта дуhалшье нойтон оронгүй сабшалангай ургасые шарлангатарнь хатаажархина. Иимэ газарhаа ямар үбhэ абахабши даа.

Үнэхөөрөөшье тэрэнэй сабшалан хаймадан хараа hаатнай, нуур далай болотор уhалагданхай, сайража байха. Уhанай тогтодоггүй үндэр добо газарые шадаха соогоо уhалхые оролдоно. Юрэдөө энэ луговод участогайнгаа гансаханшье дүрбэлжэн метр талмайе хуурайгаар үлөөдэггүй заншалтай юм. Тиимэhээ үбhэ хуряаха хүдэлмэриин эхилхэдэ сабшалан дээрэнь жэгдэ үндэр, үдхэн ногоон ургацанхай, hалхинда долгилон харагдажа байдаг.

Мүнөө тэрэнэй хэхэ ажалынь нилээд ехэ. Үбhэ хуряалгын эхилтэр сабшалангаа гурба дахин уhалха зорилго урдаа табинхай. Нёдондо ингэжэ уhалhанай ашаар ехэ үбhэ абаhан юм. Тусхайлбал, гектар бүридэ дунда зэргээр 700—800 кубометрhээ бага бэшэ уhа бүлэжэ шэнгээхээр хараална. Нёдондо үбhэ багашаг үгэhэн газартаа наг шэбхэ ехээр оруулhан юм. Тэрэ нютагайнгаа үтэгжүүлгые уhаар дэбтээжэ, газарайнгаа хүрьhэндэ шэнгээхэдэнь, хэды үдхэн ногоон ургаха гээшэб!

Оролдосотой луговод түмэр хоолойнуудайнгаа уhанда булагдатар шахуу байhагаад, тэдэнээ хуурай газарта зөөжэ холбоно. Энэ ажалые гансахан хүнэй хүсэ хүрэхөөр бэшэ хадань, тэрээндэ гурбан хүниие туhалхыень үгэhэн байна. Түмэр хоолойнуудаа зөөжэ холбоод, уhанай жэгдэ тарахын тула бүхэли үдэрөөрөө тэрэниие хуурай газарнууд руунь залана. Мүн сабшалангаа модо, шулууhаа сэбэрлэдэг гуримтай юм.

Валерий Васильевич Буряадай АССР-эй байгуулагдаhаар 60 жэлэй ойн баярта жэлдэ даажа байhан сабшалангайнгаа гектар бүриhөө 30 центнер эрхим шанартай үбhэ хурлаха гэhэн үндэр социалис уялга абаад, эдэ үдэрнүүдтэ эршэмтэйгээр ажаллажа байнхай.

В. ТУЛАЕВ,
манай корр.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: В. В. Ошоров; сабшалан уhалагдана.

Авторай фото.
Түнхэнэй район.

XI ТАБАН ЖЭЛ: АШАГ ҮРЭ, ШАНАР, ДЭЛИСЭ

АЖАЛАЙ БҮТЭЭСЭ ДЭЭШЭЛНЭ

Урда толилогдоhон статья соо гол түлэб Хурамхаанай ПМК-да хамтын подряд нэбтэрүүлжэ, мелиораторнуудай, барилгашадай хэхэ ажал, гаргашыень, мүн түлбэриень тодорхойлон зохёохо тухай хэлэгдээ hэн. Харин мүнөө хүдэлмэриин гаргаша хорооhо ажалай бүтээсэ эрид дээшэлүүлhэн, онол аргануудыень элишэлэн харуулха хүсэлэнтэйбди.

Бригадна подрядаар ажалладаг коллективүүдэй барилгада машина болон оньhон түхеэрэлгэнүүдые ашаглалгаар хэгдэдэг гаргашануудынь уридшалан тодорхойлогдоно. Манай ПМК-да ажалай, мүн барилгын материалнуудай гаргашалагдаhые наринаар буридхэлдэ абадаг болонхой. Баригдажа байhан объект бүхэн тушаа тоо, баримтануудаа тусхай дэбтэртэ бэшээд, тэрэнээ бухгалтеридэ хадагалаад байдаг. Тус дэбтэртэ ажалай түлөөhэнэй гаргаша, гаргашалагдаhан барилгын материалнуудай үнэ сэн, тоhо-түлишын зүйлнүүд, машинануудай болон оньhон түхеэрэлгэнүүдые ашаглаhанай үнэ сэн дэлгэрэнгыгээр тэмдэглэгдэнэ. Удаань эдэ бодото тоо, баримтануу-

(Түгэсхэл. Эхининь майн 20-ной номерто).

дынь урид зохёогдоhон түсэбтэйнь зэргэсүүлэгдэнэ. Эдэ дүнгүүдhээ участок, бригаданууд хүтэлбэрилэгшэд тобшолол хэжэ, коллективэйнгээ ажалай түсэбтэ хубилалтануудые оруулдаг гуримтай.

Оньhожоруулагдаhан нүүдэл колоннын участок, бригаданууд тусгаар мэргэжэлэй коллективүүд жэл бүри нэгэл янзын хүдэлмэри бүтээдэг юм. Жэшээлбэл, ажалай болон дайнай ветеран Митып Бадмаевич Нимаевай хүтэлбэрилдэг участок табан жэлэй туршада бригадна подрядаар ажаллахадаа, гансал культуртехническэ хүдэлмэри хэнэ. Тус коллектив 1981—1982 онуудта РСФСР-эй Мелиорацин ба уhанай ажахын министерствын бригадануудай коллективүүдэй, мэргэжэлтэй хүдэлмэрилэгшэдэй дунда дэлгэрhэн Бүхэроссин социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ, Хүндэлэлэй вымпелээр, үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаа бэлэй. Дурсагдагша участогай мелиораторнууд нёдондо Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо, Хурамхаанай, Гааргын, Аргатын, Уланхаанай совхозуудта бүхыдөө 1140 гектарта культуртехническэ хүдэлмэри ябуулhан байна. Иигэжэ хүдэлмэришэн бүхэниинь 1857 түхэригэй сэнтэй ажал хэжэ, нормоёо 205 түхэригөөр үлүүлээ юм.

Прораб Гомбо Аригунович Аханаевай хүтэлбэрилдэг мелиоративна барилгын участогай коллектив гурбан жэлэй туршада хамтын подрядаар ажаллана. Тиихэдэ Федор Хомоновой үдеридэг үрөмдэгшэдэй, Иннокентий Колмаковой даадаг модошо дархашуулай бригаданууд шэнэ гуримаар хүдэлмэрилжэ захалhаар гурбадахи жэлээ ябана. ПМК-гай участок, бригадануудай коллективүүд даажа абаhан барилгаяа заабол дүүргэжэ, объектнүүдээ ашаглалгада тушаадаг заншалтай. Тиимэhээ эдэнэрэй бүтээhэн ажалай шанар эрид hайжархаhаа гадна баталагдаhан хэлсээнэйнгээ ёhоор бүхы хүдэлмэринь болзортоо сүм бэелүүлэгдэнэ. Мүн эдэ бригадануудай бүтээhэн ажалые буридхэхэдэшье таарамжатай байдаг гээшэ.

Баригдахаар түсэблэгдэhэн объектнүүдэй проектно-сметнэ документацинь хүсэд зохёогдонхой, барилгын шухала материалнуудаар таhалдуулагдангүй хангагданхай байхын тула оньhожоруулагдамал колоннын захиргаан горитой оролдолго гаргадаг заншалтай. Мүн ахамад механигай хүтэлбэрилдэг таhагта зохёогдоhон графигай ёhоор барилгануудта машинануудые, оньhон түхеэрэлгэнүүдые абаашаха гуримай хэр зүбөөр сахигдаhые шалгадаг байха юм. Тиихэдэ материалнуудай гаргашалагдаhан, техникын ашаглагдаhан тухай тоосоонуудаа прораб, мастернуудай саг болзортонь зохёожо тушааhыень хинадаг. Эдэ бүгэдэ хэмжээнүүдынь 1983 оной социалис уялга дотор элеэр харуулагданхай юм.

Бригада, участок, гол мэргэжэлтэй хүдэлмэрилэгшэдэй, мастернуудай, бригадирнуудай дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлhэнэй, шадамараар хүтэлбэрилhэнэй ашаар тус предприятиин коллектив горитой илалта түйлана. Диилэнхи хүдэлмэришэд хубиин социалис уялга абанхай юм. Эдэнэй хэhэн ажалай дүнгүүд hара бүхэндэ согсологдожо, тусгаар самбарта бэшэгдэдэг заншалтай. Ажалай тэмсэлдэ шалгарhан бригадын хүндэлэлдэ ажалай алдар солын туг үргэгдэнэ. Түрүү хүдэлмэришэд Хүндэлэлэй грамотаар, мүнгэн шангаар, үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдана. Мүрысөөндэ эрхимлэгшэдэй фото-зурагууд предприятиин улаан булан сооhи Хүндэлэлэй самбарта, профсоюзаймнай, мүн барилгын «Бурятводстрой» управлениин «Водник» гэжэ нэрэтэй клуб соо үлгэгдэдэг.

Нёдондо ПМК-гай найман бригадын зургааниинь хамтын подрядаар ажаллаха гуримда ороо hэн. Тиигэжэ энэ жэлдэ хамтын подрядаар ажалладаг коллективүүд бүхыдөө 827 мянган түхэриг ашаглаhан байна. Жэшээлбэл, энэ хугасаа соо Могойтодо намаг налхи хатааха ханаабууд заhабарилагдажа hэргээгдээ. Могжооной, Аргатын уhалууриин hубаг, ханаабууд шэнэдхэгдэн баригдаа юм. Тиихэдэ 1140 гектарта культуртехническэ хүдэлмэри ябуулагдажа, дүрбэн үрөмдэмэл худаг, хоёр квартиратай дүрбэн гэр баригдаа бэлэй.

Мүнөө үедэ Хурамхаанай ПМК-гай мелиораторнууд шэнэ аргын аша үрэтэй байhаниие бодото дээрэнь мэдэжэ абанхай юм. Бригадна подрядаар ажаллахада бүхы хүсэнинь, арга боломжонь элсүүлэгдэжэ, барилга бүхэн урдынхидал адли дүүргэгдэнгүй орхигдохоёо болижо, заабол ашаглалгада тушаагдана. Шэнэ арга нэбтэрүүлхэдэ хүн бүхэн эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллажа, эрхим илалта түйлахадаа, алишье талаараа урмашуулагдана, мүн даажа абаhан хүдэлмэриингөө шанар эрид hайжаруулхые оролдоно гээшэ.

Дээрэ дурсагдаhан бригаданууд эршэмтэйгээр ажаллаhанай ашаар баригдажа байhан объектнүүдэй үнэ сэн нормоhоо 86,6 мянган түхэригөөр хямдарhан, мүн бүхыдөө 74,5 мянган түхэригэй экономическа ашаг үрэ абтаhан байна. Бригадануудай гэшүүдээр баригдаhан объектын үнэ сэн доошолуулhанай түлөө 22,3 мянган түхэриг түлэгдэбэл, аккордно гуримаар ажаллажа, барилгынгаа хүдэлмэриие саг болзортонь, мүн саhаа урид дүүргэhэнэйнь түлөө 47,7 мянган түхэриг үгтэhэн юм.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлдэ хараалагдаhан түсэбөө дүүргэжэ, түрэл республикынгаа алдарта 60 жэлэй жабхаланта ойе эрхим амжалтаар угтахын түлөө Хурамхаанай мелиораторнууд дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялга абанхай. Жэшээлбэл, түрүү онол арга ажалдаа нэбтэрүүлhэнэй, техникээ бүтээсэтэйгээр ашаглаhанай ашаар ажалай бүтээсые 101,5 процент дээшэлүүлжэ, хүн бүхэнэй 12,3 мянган түхэригэй ажал хэхээр хараална. Ажалай бүтээсые хурдан түргэнөөр дээшэлүүлхын тула барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин 60 процентые бригадна подрядай аргаар бүтээхэ гэжэ шиидээ.

Иимэ ехэ социалис уялга абахадаа, Хурамхаанай ПМК-гай коллектив саашадаа улам эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллажа, барилгын материалнуудые горитойгоор алмаха зорилго табинхай. Тобшолбол, бага гаргашатайгаар, hайн шанартайгаар барилгануудые хэжэ, гол баялиг болохо газарайнгаа ашаг шэмые улам арьбадхажа, СССР-эй Эдеэ хоолой программа дотор хараалагдаhан зорилгонуудые сүм бэелүүлхээр эрмэлзэнхэй ажаллана.

А. ОЧИРОВ,
Барилгын «Бурятводстрой» управлениин Хурамхаанай ПМК-гай партийна бюрогой секретарь.

ОЛОНОЙ БААТАРШАЛГЫН ЗАМ

БАРИЛГА ЕХЭЭР ХЭНЭ

Станциин Ургал тосхондо шэнэ гэрнүүдые толлолгын мүнөө жэлэй эгээл түрүүшын hаиндэрые БАМ-ай шефүүд — Украинын барилгашад түргэдхэбэ. Түмэр замшад болон ашаглагшадай хэдэн арбаад гэр бүлэ олон дабхар гэртэ ороо.

Мантай дүтэрхы ажалтай предприятинуудай — Криворожско гэр барилгын комбинадай болон Приднепровско түмэр замай коллективүүдэй хэлсээтэ уялгануудаа наринаар дүүргэhэниинь 135 байратай гэр бүхэниие бариха болзорые 5—7 үдэрөөр хорооhо арга олгоhон байна. — гээд барилга-хабсаралгын «Укрстрой» поездын постройкомой түрүүлэгшэ Л. Васильев ТАСС-ай корреспондентдэ хэлэhэн байна. Н. Шкорнной даадаг комплексно бригада бүхэли жэлэй туршада гэр байра бариха түсэбөө саг болзортонь дүүргэдэг юм.

Мүнөө жэлдэ БАМ-ай Зүүн участогай hуурин тосхоной гэр байрын жаса 14 мянган дүрбэлжэн метрээр нэмээгдэхэ байна. Эндэ саб сагаан гэрнүүдэй кварталнууд, мүнөөнэй больницын комплекс, интернат hургуули, соёлой байшан баригданхай. Эндэ түмэр замшад болон ашаглагшадай 300 бүлэ шэнэ гэрнүүдтэ орожо толлохо юм.

Ургал,
Хабаровска хизаар.

МЭРГЭЖЭЛ ШАДАБАРИИН hУРГУУЛИ

Кадрнуудай эгээл олоор hэлгэhэн байгаашье hаань, «БАМтоннельстрой» управлениhээ Г. Гудковой даадаг бетонщигуудай бригадада социалис мүрысөөндэ илалта түйлаhанайнь түлөө дамжуулгын Улаан туг барюулагдаа юм. 3,5 жэлэй туршада Байгалай дэргэдэ газар дорохи түмэр замай тоннель барилгада тус коллективэй бүридэл долоо дахин hэлгэгдэhэн байха юм.

Г. Гудковой бригада БАМ-ай Баруун участогай тоннель барилгашадай кадрнуудые бэлдэдэг hургуули болонхой. Дүй дүршэлтэй хүдэлмэришэд Н. Бороздин, Г. Денисов, М. Зыков болон бригадирынь өөрөө тус hургуулида багшалдаг байна.

Тэдэнэр эгээл түрүүлэн газар дорохи түмэр замай тоннелиин бетон шудхажа эхилhэн, хэдэ хэдэн шэнэ зүйлнүүдые нэбтэрүүлhэн байха юм.

Бетонщигуудай энэ hургуулиие дүүргэгшэдтэй ТАСС-ай корреспондент уулзаhан байгаа. БАМ-ай Баруун участогта тоннельнүүдые [...] га дээрэ тэдэнэр бри[...]нууд болон звеное даа[...] хүдэлдэг юм. Тэдэнэй бүхэниинь Г. Гудковой [...] гадада мэргэжэл шад[...]да hураhан тухайгаа [...]тайгаар хөөрэдэг. Хүш[...] тоннельнүүдые болзор[...] урид ашаглалгада ор[...]гада тус коллектив[...]та эгээл ехэ гээд [...] мэдэрнэ.

Северобайкальск,
Буряадай АССР.

ХҮДЭЛМЭРИИН ТҮР[...] АРГА ДҮРШЭЛ ХЭРЭГЛЭНЭ

«Вознесеновский» со[...]до хатаалгын ханаабу[...] барижа байhан «Комсо[...]скводстрой» трестын [...]раторнууд тэhэлэлгын [...] хэрэглэнэ.

— Иимэ арга ехэ [...]үрэтэй байна, — гээд [...]ай корреспондентын [...]таар трестын ахамад [...]нер П. Коноплев [...]римтые тайлбарилна. [...]нууд, техникэ сулоор[...] дэлмэриин өөрынь [...] горитой доошолоо.

Хүдэлмэриин түрүү[...] дүршэлые үргэнөөр [...]жэ, «Комсомольскводст[...] мелиораторнууд БАМ[...] хубидахи ажахынууд[...] таагдаhан ба уhала[...] 1300 гектар газар, [...]лан, олон жэлэй бэл[...] дамжуулхые хараалан[...]

Комсомольск-на-Амуре.

БАРИЛГЫН ИНДУСТРИ[...] НӨӨСЭНҮҮД

БАМ-ай барилгын ш[...]риин шухала предпри[...] барилга Шимановскын [...]да эхилээ. Түмэр [...] электрижүүлгэдэ шухал[...]рэгтэй контактна сети[...] хананууд эндэ бэлдэ[...] байха юм.

Энэнь барилгын м[...]алнууд болон хэрэгс[...] дээр БАМ-ые гол түй[...] гадаг Шимановско пр[...]ленна комплексын [...] предприяти болоно. [...] дулаагаар, уhаар, [...] элшэ хүсөөр мүнөө хэ[...] байгаа коммуникацин[...] приятинуудhаа хангаг[...] хүршэ заводууд болон [...]бинадуудай hалаа [...] продукци эльгээхын [...]рэглэгдэхэ юм. Энэ [...] предприятиие барилга[...]сангые гансал доошол[...] бэшэ, мүн тэрэниие [...]лалгада оруулалгые [...] хэхэ арга олгохо юм. [...]нөө жэлэй hүүл бага[...] тактна сетиин түрүү[...] хананууд конвейерhэ[...] болгогдожо гаргагда[...]на.

Шимановск,
Амарай область. (ТАСС).

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ — тобшо мэдээсэл

БҮЛЭГЭЙ ЭДЭБХИ

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой тарялан дээрэ мүнөө ехэл хүлгөөтэй байдал үзэгдэнэ. Эндэ тарилгын бүхы хүдэлмэри звеногой гуримаар хэгдэнэ. Зургаан звено эмхидхэгдэнхэй. Тэрэ бүхэндэнь партийно-комсомолой саг зуурын бүлэг байгуулагдажа, звеногой гэшүүдэй дунда социалис мүрысөө эмхидхэлгэ, ябасые хиналга, шанарай түлөө тэмсэл, нийтэ-политическэ хүдэлмэри ябуулха гэхэ мэтын хэмжээ ябуулганууд тушаа бүлэг харюусана.

Коммунист Ажалай Улаан Тугай орденто Иван Базарович Шобоевой хүтэлбэрилдэг тарилгын звеногой хүдэлмэри ехэ урагшатайгаар ябуулагдана. Механизаторнуудай габшагай, оролдосотой ажалай ашаар тус коллектив эртын ургамалнуудай тарилгые майн 18 болотор дүүргэхэ гэhэн зорилгоёо бэелүүлжэ шадаа.

Энэ звенодо үшөө нэгэ коммунист хүдэлдэг. Сеялкэнүүдые шэрэдэг тракторые жолоодогшо Ж. Н. Тапхаев ехэ дүршэлтэй механизатор юм. Гадна эндэ үшөө арбаад комсомолшууд хүдэлнэ. Иимэ байhан дээрэhээнь тус звенодо партийно-комсомолой бүлэг байгуулагданхай. Тэрэниие звеновод Иван Базарович хүтэлбэрилнэ.

Звенонууд хоорондо дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй ябасын дүн таба хоноод лэ гаргагдажа байдаг гуримтай. Майн 15-най байдалаар тарилгын хүдэлмэриин дүн согсолходо, И. Б. Шобоевой даадаг коллектив колхоз соогоо нэгэдэхи hуури эзэлээ. Энэ амжалтын урманда колхозой түб hууринда Ажалай Алдар солын Улаан туг хиисхүүлэгдэбэ.

В. ТУЛАЕВ,
манай корр.
Түнхэнэй район.

СЕКРЕТАРИИН ҮДЭР

КПСС-эй Советскэ райком районой партийна эхин организацинуудай секретарьнарай заншалта семинар hаяшаг үнгэргөө. Партиин райкомой нэгэдэхи секретарь Б. Н. Башкеев тэрэниие нээбэ.

«Ажалшадай ниитын болон үйлэдбэриин эдэбхи үүсхэлые хүгжөөлгэдэ, журам бэхижүүлгэдэ, хүдэлмэриин онол аргые нарижуулан hайжаруулгада партийна эхин организацинуудай үүргые дээшэлүүлхэ тухай» гэhэн темээр үнгэргэгдэhэн Бүхэсоюзна научно-практическа конференциин хүдэлмэриин дүнгүүд тухай» асуудалаар КПСС-эй обкомой партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэриин таhагые даагша К. К. Шомоев элидхэл хээ. Тиихэдээ тэрэ конференциин хүдэлмэри тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэхэ зуураа Советскэ районой предприяти, эмхи зургаануудай парторганизацинуудай ажал ябуулгые шүүмжэлхы ёhоор хаража үзөөд, хүдэлмэриинь дутагдалнуудые онсолон зааhан, тэдэниие усадхаха аргенууд дээрэ тогтоhон байна.

«Буряадай АССР-эй тогтоогдоhоор 60 жэлэй ойдо бэлэдхэлтэй дашарамдуулан, ойлгуулламжын хүдэлмэриие эршэдхэхэ тухай» асуудалаар партиин райкомой секретарь П. П. Ефимов үгэ хэлээ.

Секретариин үдэрэй түгэсхэлдэ нүхэд К. К. Шомоев, П. П. Ефимов семинарта хабаадагшадай асуудалнуудта харюусаhан байна.

Манай корр.

КОММУНИСТ ТУХАЙ хөөрөөн

ЗАМАЙ ЗАЛУУРШАН

Ажалай хэрэгээр Хоринн районой ажахынуудаар ябахадаа, илангаяа hү hаалинн фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдтэй уулзахадаа, нэгэнтэ бэшэ «Георгиевский» совхозой түрүү hаалишан Мария Кашаповна Катина тухай магтаалай үгэнүүдые дуулаhан, тэрэнэй түйлалтануудаар hонирхохыень шагнаhан хүм. Теэд өөртэйнь уулзажа, хани халуунаар хөөрэлдэхэ аза талаан намда hаяхан лэ дайралдаа.

Мария Кашаповна гээшэмнай бууралтажа ябаhан толгойтой, энеэбхилhэн нюдэтэй, жэлэй дүрбэн сагта hалхи шуурганда үлеэлгэжэ, наранда шаруулжа, хара хүрии болошоhон шарайтай, дунда зэргын бэетэй, налгай даруухан, сэдьхэлдээ hанажа ябаhан юумэеэ нюужа, нөөжэ байдаггүй, тоб байса сэхэ руунь хэлэжэрхидэг hайн hайхан абари зантай эхэнэр байба. Татарай АССР-эй хүдөө нютагай гэр бүлэдэ түрэhэн Мария басаганай залуу наhан дайнай шэрүүн жэлнүүд соргуур үнгэрэн ошоhон. Тиимэhээ тэрэ балшар бага наhанhаа ажал хэжэ хүдэржэhэн, хатуужаhан.

Тэрэнэй гэр бүлэ манай Буряад нютаг гушаад жэлэй саада тээ нүүжэ ерэhэн байна.

— Аха дүү автономито республикануудай нэгэн болохо Буряадай АССР-эй Хоринн райондо хоёрдохи нютагаа олонхойб. Манай Георгиевка, Ашанга, Амагаланта hууринуудаар совет оронойнай олон яhатанай түлөөлэгшэд эбтэй эетэйгээр ажаллажа ябадаг, — гэжэ Мария Кашаповна хөөрөөгөө захална.

Наhанаймни хани нүхэр мордва угай байhан юм. Холын Буряад орондо ерэжэ, тэрээнтэй танилсаад, хүби заяагаа холбоhон зомди. Хүбүүн басаган хоёрнай буряад хэлэн дээрэ ядамаггүйгөөр хөөрэлдэдэг. Нютаг нугадаа hайнаар ажаллаhандаа аха заха зондоо, нүхэдэйнгөө дунда хүндэтэй ябаhандаа баяртай ябагшаб,— гэжэ хэлээ hэн.

Анхан нишэ нүүжэ ерээд байхадаа, залуу басаган элдэб ажал хэhэн байна. Хартаабха, овощ тарилсаадшье үзөө. Совхозойнгоо хүтэлбэрилэгшэдэй хэхэ гэhэн ажалыень заатагүй дүүргээд лэ, магтаалтайхан ябадаг байhан юм. Тэрэниинь олон тоото грамотанууд гэршэлнэ.

— Анхан танипе хэн hаалишанаар хүдэлхыетнай зууршалаа hэм, — гэжэ бидэнтэй хамта ябаhан «Шэнэ Үдэ» газетын редактор Е. Д. Манзаев түрүү hаалишанда хандаба.

— Мүнөө болоhон хойнонь хэн гээд хэлэхэнь бэрхэтэй. Тиихэдэ залуу ябахадаа, hаалишанай хүдэлмэриие юрын лэ ажал гэжэ hанадаг, тоолодог hэн хаб. Нэгэтэ хадам эжымни наhанайнгаа амаралтада гараха болоходоо бүлэг үнеэдыем даажа аба гээ hэн. Айhанай хэрэггүй. Элдэб хүдэлмэри хэхэдээ дүйтэйшье, өөрын оньhотойшье ха юмши. Түрүүшээр бишни шамда туhалжа байхаб гээ бэлэй,— гэжэ Мария Кашаповна хөөрэнэ.

—Манай бэри хүдэлмэришэ, бэрхэ хүн юм даа. Ямаршье ажал хэхэдээ ходол шалгарhан байха. Хорёод жэлэй саана миниингээ үнеэдые даажа абаhан байна, — гэжэ ажалай ветеран Аграфена Марковна бэри тухайгаа хани халуунаар хэлэнэ.

Тэрэ саhаа хойшо партиин гэшүүн нүхэр Катина хоридохи хабараа hаалишанаар хүдэлжэ ябана. Мүнөө Мария Кашаповна гансашье ажахынгаа бэшэ, мүн районойнгоо hаалишадай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ түрүүлhээр. ССР Союзай байгуулагдаhаар 60 жэлэй ойн баярта зорюулан абаhан социалис уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлжэ шадаа. Тусхайлбал, үнеэн бүриhөө 2800 килограмм hү hааха уялгаяа 400 килограммаар үлүүлэн дүүргэhэн байна. Иимэ үндэр амжалта Мария Кашаповнада гэнтэ хүрэжэ ерээ бэшэ, харин олон жэлэй хугасаа соо оролдоhоной ашаар болоо. Түрүүшын жэлнүүдтэ тэрэ үнеэн бүриhөө дунда зэргээр арай шамай 1950 килограмм hү hаадаг байhан. hүүлээрнь хэдэн жэлэй үнгэрөөд байхада, жараад онуудай эхеэр залуу hаалишан хоёр мянгатанай орьёл өөдэ дабшажа эхилээ. Тэрэ сагта энэнь яhала илалта гэжэ тооломоор байгаа. Эгээл энэ үедэ нүхэр Катина ажалдаа габьяатай байhанайнгаа түлөө «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор шагнагдаа hэн.

— Түрэл ажахынгаа хүн зоной намда этигэл найдабари ходо үзүүлжэ байдагтань тон баяртай ябагшаб. Нютагаархидни нэгэнтэ бэшэ сельскэ болон районно Советэй депутадаар дэбжүүлээ hэн, — гээд хэлэхэ зуураа, — зүгөөр тэдэнэйнгээ этигэл найдабарииень харюулхын тула хамаг хүсэ шадалаа элсүүлэн хүдэлнэб,—гэжэ нэмэбэ.

Олон жэлэй туршада hаалишанаар ажаллажа, олоhон дүй дүршэлөө ургажа ябаа залуу халаанда дамжуулхые хододоо оролдодог. Мүнөө коммунист Катинатай сугтаа хүдэлжэ ябаhан залуу hаалишад Хорло Чимитцыренова, Софья Жалсанова, Намжилма Доржиева гэгшэд «Мария абгай багшамнай юм» гээд нэрлэгшэ. Тэрэньшье зүбтэй. Эдэ басагадта тэрэ аргагүй ехэ туhаламжа үзүүлhэн байха. Дүрбэн жэлэй саада тээ түрүүшынхеэ hаалишанаар хүдэлхэеэ ерэhэн Наталья Дергачевагай дүршэлгүйдэжэ ядалсаад байхадань, Катина ямар ехээр туhалаа, hанаа сэдьхэлыень заhан үргөө гээшэб!

Мүнөө Наташа басаган түрүү hаалишадай зэргэдэ оронхой ажаллажа ябана.

Арбадахи табан жэлэй туршада залуу hаалишадые hурган хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаhанайнгаа түлөө Мария Кашаповна Катина ВЛКСМ-эй ЦК-гай «Залуушуулые hурган хүмүүжүүлэгшэ» гэhэн энгэрэй тэмдэгээр шагнагдаhан байна.

hаяхан үнгэргэгдэhэн районой түрүү hаалишадай заншалта уулзалга дээрэ суута hаалишан М. К. Катина үгэ хэлэхэдээ:

— Хэдэн жэлэй урда «гурбан мянгатанай» хилэ дабаhан hаалишад район доторнай үсөөхэн hэн. Харин мүнөө тэрэниие дабажа гараhан hаалишадай тоо олон боложо байhандань тон ехэ баяртайб. Үдын совхозой Баянголой, Баруун-Хасууртайн, Хүлэй совхозой Санномысскэ hү hаалиин фермэнүүдэй түрүү hаалишад Буряадай АССР-эй Верховно Советэй депутат Мария Ивановна Гарист, партиин Хоринн райкомой гэшүүн Альбина Александровна Левукова, Мария Батуевна Ширапова гэгшэд саашадаашье бүри амжалтатайгаар хүдэлжэ, олондо эрхим жэшээ боложо ябаха бэзэ гээд hанагдана. Мүнөө би 22 үнеэтэйб. Тэдэнэймни 18-ниинь hаагдана. hүүлэй дүнгөөр үнеэн бүриhөө сүүдхэдэ дунда зэргээр 11 килограмм шахуу hү hаанаб. Түрэл Буряадайнгаа АССР-эй 60 жэлэй ойн баярые ажалай эрхим бэлэгүүдээр угтахын түлөө дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ hү hааха хахад жэлэйнгээ түсэбые май hарын эсэстэ дүүргэхээр хараалнаб, — гэжэ мэдүүлээ hэн.

Мүнөө коммунист Катинагай хүдэлдэг Ашангын фермын коллектив СССР-эй Эдеэ хоолой программа бэелүүлэлсэн, партиин ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар дүүргэхын тула хамаг хүсэ шадалаа элсүүлэн, үйлэдбэриин журам улам бэхижүүлхэ, хүдэлмэри дээрээ дайралдаhан дутуу дундануудаа шадабаритайгаар усадхаха эрмэлзэлтэй ажаллажа байна.

Г. БАДМАЕВ,
манай корр.

hҮ hААЛГААР УРАГШАТАЙ

Сэлэнгын районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой hаалишад жэлэй эхинhээ хойшо hү hаалгаяа дээшэлүүлхын түлөө нилээд оролдолго гарган хүдэлнэ. Эдэнэр hаяхана гүрэндэ hү тушааха зургаан hарынгаа түсэбые амжалтатай бэелүүлээ. Эндэ илангаяа, Булагай hү hаалиин фермынхид түсэбэй дүүргэлтэдэ өөhэдынгөө хубитануудые яhала оруулhан байна.

Тус колхозой малшад бүхыдөө 4100 центнер hү бэлэдхэлэй пунктда тушаажа, түсэбөө 100 процент дүүргээ. Иигэжэ тэдэнэр түрэл республикынгаа байгуулагдаhаар 60 жэлэй ойдо бэлэг болгон, үлэгшэ hара хахад соо үшөө 400 центнер hайн шанартай hү тоhоной заводто худалдаха социалис уялга абаад, тэрэнээ нэрэтэй солотойгоор бэелүүлхын хойноhоо оролдожо ябана.

Н. НАМСАРАЕВ.

Түмэн Насонович Бадмаев (зүүн гарhаа) 22 жэлэй саана ЗИС-5 түхэлэй машинын рульда hуужа, ажалайнгаа намтарые эхилhэн байна. Тэрэ үедэ Валерий Коваленко hаял 1-дэхи класста hуража байhан юм. Тиибэшье мүнөө Т. Бадмаев В. Коваленко хоёр хэлхээ холбооной үйлэдбэриин техническэ управлениин автобазада сугтаа хүдэлжэ[...] хай. Түмэн Насонович бригадирай[...]га даадаг. Харин Коваленко коло[...] группорг болонхой. Холын рейст[...] ЗИС-130 машинаараа ябадаг жол[...]дой хэлсэхэ, хубаалдаха юумэн ха[...]шье олдохо юм ааб даа.

А. ШОЙЖОЛОВОЙ фо[то].

АЛДАРТА ОЙЕ АМЖАЛТААР УГТАЯ

ПРОМЫШЛЕННОСТИИН ШЭНЖЭЛЭЛ

Түрэл республикынгаа байгуулагдаhаар жаран жэлэй жабхаланта ойе ажалай амжалтануудаар угтахые оролдожо, шармайн хүдэлжэ байhан промышленна предприятинуудай коллективүүд энэ жэлэйнгээ дүрбэн hарын дүнгүүдые согсолбо. Буряадай АССР-эй Статистическэ управленидэ суглуулагдан буридхэгдэhэн эдэ дүнгүүдhээ харахада, республикын промышленна предприятинууд энэ хугасаа соо нилээд амжалтатай хүдэлжэ гараhан байна.

Продукци худалдалгын түсэб 101,8 процент, нормативна сэбэр продукциин түсэб 103,2 процент дүүргэгдээ. Мүн тиихэдэ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгын түсэб нэгэ хүн бүхэнэй товарна продукци гаргаhанаар тоолоходо —107,1 процент, нормативна сэбэр продукцяар 102,9 процент бэелүүлэгдэhэн байна.

Союзна болон республикын мэдэлэй промышленностиие зэргэсүүлэн абажа харабал, тэдэнэр тус тустаа продукци худалдаха түсэбөө 103, 100,8, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө 102,5, 101 процент, нормативна сэбэр продукциин түсэб—103,4, 102,2 процент дүүргэhэн байха юм. Республикын бүхы министерствэнүүд болон управленинүүдэй харьяата предприятинуудай ниитэ түсэбүүд мүн лэ сүм дүүргэгдэнхэй. Иимэ амжалтатай hайнаар ажаллаhанай ашаар республикымнай промышленна предприятинууд бүхыдөө 597 миллион 742 мянган түхэригэй товарна продукци гаргаhан байна. Тиигэжэ товарна продукциин хэмжээн нёдондо жэлэй энэ үеынхиhөө 6,1 процентээр дээшэлүүлхэ түсэбтэй аад, 13,6 процентээр үлүүлэгдэhэн байна ха юм. Эндэ илангаяа эршэтэй шударгыгаар хүдэлжэ гараhан Хяагтын плавиково шпадай руднигай, Ципиканай прискын, «Татарский ключ» карьероуправлениин, Улаан-Үдын hэрюун унданай, «Электромашина», «Теплоприбор» заводуудай, Сэлэнгын целлюлозно-картонной комбинадай, Хурамхаанай, Муйска, Хоринн леспромхозуудай коллективүүдые нэрлэлтэй.

Тэдэнэй, мүн бусадшье түрүү коллективүүдэй хүдэлмэришэдэй оролдолгын ашаар арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбhөө гадуур 21 миллион киловатт-час электрын, 6 гекалори дулаанай элшэ хүсэн үйлэдбэрилэгдэhэн, зуун киловаттhаа дээшэ хүсэтэй 77, нэгэдхэгдэмэл 4А сериин 631 электромотор гаргагдаhан. Мал ажалай, тэжээл бэлэдхэлгын машинанууд 146 мянган түхэригтэ бүтээгдэhэн байна. Мүн хоёр тепловоз, долоон трактор, автомобильнуудай 30 двигатель, трактор болон комбайнуудай 15 двигатель заhабарилагдажа, 505 мянган кубометр модон зөөгдөө. Тиин 18,9 мянган кубометр хюрөөдэмэл материал гаргагдаhан байха юм.

Барилгын материалнуудай промышленность дүрбэн hарын хугасаа соо яhала амжалтатай. Түсэбhөө гадуур 8 мянган тонно клинкер, 42 мянган тонно цемент, 0,2 миллион шифер хабтагай, 332 мянган дүрбэлжэн метр сонхын шэл бүтээгдээ.

Хүнгэн промышленностиин предприятинууд 11 мянган метр нооhон бүд гаргаhан, 25 тонно ноохо угааhан, 54 мянган дотор трикотаж хубсаhа, 2 мянган паар hэеы гутал бүтээhэн байна. Мүн тиихэдэ оёдолой промышленностиин 68 мянган түхэригэй продукци тиихэдэ, 237 тонно загаhанай продукци, 169 тонно колбасагай зүйлнүүд, 18 тонно малай тоhон, 104 тонно элдэб сыр, 2099 тонно сагаан эдеэн гэхэ мэтэ дүрбэн hарын түсэбhөө гадуур үйлэдбэрилөө.

Гэбэшье дутуу дунданууд үшөөл бии. Гээгдэлдэ ороhон предприятинуудшье яhала олон. Жэшээнь, республикын районуудаар абажа харахада, хүдөөгэй 19, городой гурбан районууд соохоо Октябрьска (99,99 процент) ба Яруунын (95 процент) районуудай, мүн Гусиноозёрск городой (94,4 процент) промышленна предприятинууд дүрбэн hарынгаа түсэб дүүргээгүй. Эндэ Октябрьска районой хоёр предприяти, Яруунын районой нэгэ предприяти, Гусиноозёрск городой хоёр предприяти hаад татаhан байха юм. Мүн республика дотор гээгдэлдэ ороhон предприятинуудые нэрлэбэл, продукци худалдалгаар тоолоходо «Гусиноозёрская» шахта, Холбоолжоной нүүрhэнэй уурхай, Улаан-Үдын гадар трикотаж хубсаhанай фабрика болон бусад тоологдоно. Харин нормативна сэбэр продукцяар тоолодог предприятинууд соохоо Байгалай модоной бааза, Клюевскэ, Хүртэйн леспромхозууд, Загарайн карьероуправлени, Улаан-Үдын уран hайханай зүйлнүүдэй ба гар бэлэгэй туршалгын завод болон олохон лесхозууд түсэбөө дүүргээгүй.

Автономито республикымнай ойн hайндэр болотор hараhаа үлүүтэйхэн саг үлөө. Алдарта ойн хүндэлэлдэ зорюулагдаhан мүрысөөн үдэр ерэхэ бүри эршэдэнэ. Мүн тэрэнэй долгин соогуур дээрэ дурдагдаhан дутагдалнуудшье усадхагдахал байха. Энэ хадаа ажалша коллектив бүхэнэй, хүдэлмэришэн бүхэнэй нэрэ хүндын хэрэг бшуу.

МОДОШОДОЙ ДАБША[...]

УЛААН ТУГТА ХҮРТЭБЭ

Буряадай модо болбосоруулгын ба мебель хэдэг комбинадай, «Забайкаллес» нэгэдэлэй Хурамхаанай леспромхозой коллективүүд саарhанай, модо болбосоруулгын промышленностиин министерствын болон тус hалбариин профсоюзай ЦК-гай дамжуулгын Улаан тугта мүнгэн шантайгаар хүртэбэ. Энэ мэдээсэл Москваhаа республикадамнай hаяхан ерээ.

Баргажанай болон [...]цын леспромхозуудай [...]лективүүд хоёрдохи [...] шангуудта хүртөө.

Эдэ коллективүүд а[...] hарада эрхимээр аж[...] юм. Жэшээнь, Хурам[...] леспромхозой ажалш[...] сэбhөө гадуур арба[...] ган кубометр модо [...] зуун хорин таба мянга[...] хэригэй продукци ху[...]hан байна.

АЖАЛШАДАЙ МҮРЫСӨӨН

Галуута-Нуурай станциин хүдэлмэрилэгшэдэй дунда hайн шанартайгаар вагонуудта ашаа тээхын түлөө социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Түмэр замай станциин, Сэлэнгын леспромхозой, мүн Галуута-Нуурай оньhожоруулагдамал лесхозой коллективүүд модо hайн шанартайгаар тээжэ, хэрэглэгшэдтэ эльгээхэ талаар хамтын нэмэлтэ уялгануудые даажа абаба. Модо хэрэглэгшэдэй захил саг соонь дүүргэхэ, вагонуудые ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ, поезднуудай аюулгүйе хангаха тухай уялган[...] хэлэгдэнэ. Тиихэдэ [...] замшадай, модо бэлэд[...]дэй дунда шанар hай[...]гаар ашаа тээhэнэй [...] мүнгэн шан олгохо [...] хараалагданхай.

Сэлэнгын леспромхо[...] луута-Нуурай лесхоз[...] Дунда Азиин респу[...]нуудта, оронойнгоо түб[...]ластьнуудта продукци[...] гээдэг юм. Мүнөө ста[...] ябуулагдаhан гурбан [...] бүхэнэй нэгэниинь [...] шанарай тэмдэгтэй [...]

Н. ДАГБА[...]

…АНХАНhАА …ЛДАРШАhАН

«…АНАЙ ҮЕЫН ХҮН» …эн конкурсдо ерэhэн очерк

[illegible]

Цырендоржо Замбалаевые томилбо.

— Дайнай hүүлээр машина, техникэгүй тэрэ сагта хүн морин хоёрой хүсөөр томо дабхар байшан бариха гээшэ амаргүй хэрэг бэшэ байгаа. [illegible]

1941 он. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн эхилээ. [illegible]

— Манай гвардейскэ дивизи Сталинградай шадар [illegible]

[illegible] …к Цырен Гармаевтай …хонишодой зуhаланда …шэрүүн hалхинтай бо-…лхалха, дүрбэн hа-…рэй бариhан юм. Мү-…од сагай улерилай …үедэ hанаа амар…

…лада, даха—гурбан эр-…жэ, арадай аман үгэ …үдөө нютагта үбэлэй …хүйтэноор гэр бүлын …юумэниинь гэхэдэ, hай-…даг пеэшэн гүб даа. …р Цырендоржо Зам-…стой бэрхэ пеэшэн-…о суурханхай. Малша-…шэнэй барандань ша-… үмсын гэрнүүдтэ …пеэшэн табижа баяр-… байха.

…н хойношни хүншье …үй, урагшаашье аба-… байна даа», — гэ-…м нэгэн хүгшэд хаа-яа …ээ бүтэхэгүйдэ, сэдь-…нуудан гэмэрэлдэдэг …Мүнөө Цырендоржо …ич 74 наhатай болобо. …еэл хүн зондоо хэ-…эбээрээ, хүнүүдшье …туhа хүргэдэг янзаа-…ажэ ниитэ олонтой …бэотой хадаа нютаг …хүндэтэйшье ябаха …даа. Иимэл ажалша …н хадаа «Хүндэтэ кол-… болонхой. «Манай …ветерануудд» гэhэн …дүрэнь хадагданхай, …хозой «Алтан дэбтэр-…мүнхэдөө нэрэнь бэ-…й…

…он. Бургалтай ню-…түрүүшын хамтарал тог-…м. Хорин нэгэтэй Цы-…о Замбалаев бүлөө-…шүүлэй зэргэдэ ком-…ээсо hэн. Тэрэ гэhэн-…о юрын анзаhашан-…эд, колхозой түрүү-…түрэтэр — ажахынгаа …хүдэлмэридэ ябаhан …hанаа хүсэлдүүлэ, …ааа дүүргэ» гэhэн …аман захяае ходол…

ха баатай болоо hэн. Намайе «Дайшалхы габьяагай түлөө» гэhэн медаляар шагнаhан юм, — гэжэ Цырендоржо Сынгеевич хөөрөө hэн.

Декабрь hарын 22-то тэдэнэй полкын баhал оборонодо байхада, дайсанай долоон самолёт ерээд бомбодожо оробо ха. Манайхидшье үхэр буунуудаар угтажа, хэдэн самолёдыень унагааhан байгаа. Агаарай добтолгын үедэ манай хүбүүн хүндөөр шархатаhан байгаа.

— Жэл шахуу хэдэн городой госпитальнуудаар зайhанайм hүүлээр, зургаан hарын амаралта үгөөд, гэртэмни табиhан юм. 1944 оной гарахаяа байхада, түрэhэн нютагаа хүрэжэ ерээ бэлэйб, — гэжэ Цырендоржо Сынгеевич хөөрөө hэн. Сталинградай тулалдаанда хабаадаhан сэрэгшын хөөрэhэн хоёрхон үгэдэлшье тэрэ үе сагай шэрүүхэн байhые гэршэлнэ бэшэ гү?..

— Шархатнай мүнөө үбдэдэг гү? — гэжэ зүрхэсэнги hурахадамни:

— Энэ шарха хэдэн жэл намайе туляана. Дайнай hүүлээр хоёр жэл болоhон хойно энэ шархаhаам түмэрэй түгдэрхэй унаhан юм. Тиигэжэ эдэгэhэн болобошье, мүнөө бүрхэг үдэрнүүдтэ яншажал байхал даа, — гэжэ тэрэ харюусаа hэн.

Дайнай дүүрэhээр 38 жэл үнгэрбэ. Теэд мүр сараань үшөөл хүнүүдэй сэдьхэлыешье, махабадыешье үбшэлүүлhээр зандаа..

Дайнай hүүлээрхи үлэн хоохон жэлнүүдтэ Сахьяновагай нэрэмжэтэ колхоз ехэхэн ядаруу байдалда ороhон юм. Ушар иимэhээ Торийн аймагай түб hууриhда арбан жэлэй hургуулиин дабхар байшан барижа, мүнгэн зөөритэй болохо гэhэн зорилго колхозой правлениин урда табигдаад, тэрэнэй ахалагшаар

той болоhон Цырендоржо Сынгеевич «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орден зүүгээд, Москва ВДНХ-да ошохо золдо хүртөө.

Тэрэ үе сагайнгаа байдалые hанан-hанан, иигэжэ хөөрэбэ:

— 1954 ондо хурьгалха түлгэнүүдые даажа абаа hэм. Түрүүшын жэл дүршэлгүй байhандаа, нилээд сошордоо hэн бэзэб. Гэбэшье хүсэл зоригоо табижа, түйлажал гараа hэмди. Хойто жэлынь хоёрдохёо хурьгалха хонид нэгэ бага бэежэээ hэн ааб даа. 100-hаа 80 гаран хурьга абаад, толгой бүтэн тушаабабди. Хониднай нютагай үүлтэрэй hэн даа. Мүнөө хонидой үүлтэр hайжараа, ариг сэбэр, дулаан байрада байдаг болонхой. Манай Дэдэ-Бургалтайн отделениин эхэ хонидой отарануудые даагшад барандаа шахуу арба гаран жэл ажаллажа, хонишодой бригадын баян дүй дүршэлтэй ёhотойл кадрова ажалшадынь болонхой гэхэдэ, алдуу болохогүй. Түл абалгын үедэшье, хурьгашадаар схэшье дутадаггүй, гэр бүлөөрөө гү, али түрэл гаралайнгаа хүнүүдтэй хамта ажалладаг бэзэ. Юрэдөөл, «Эбтэй шаазгай элеэ бариха» гэдэгтэл, эбтэй хамтаржа хүдэлбэл, эрхэ бэшэ амжалта түйлагдахал байха…

Энэ үедэ Цырендоржо Сынгеевичэй гэрэй үүдэн нээгдэжэ, почтальон Дымбрылцо Сосорова орожо ерэhээр мэндэшэлээд, столдо hууhан бидэ хоёрой урда обоо хүбөө бэшэг саарhа табижархёод гаража ошобо. Цырендоржо үбгэн нюдэнэйнгөө шэлые зүүжэ, холо ойроhоо ашанарайнгаа hайндэрөөр амаршалhан бэшэгүүдые уншажа, сэдьхэлээ ханаад, hүүлээрнь «Буряад үнэн» газетэ уншажа эхилээ hэн…

Д-Д. БУЯНАЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

…НАЛИС …ОНУУДААР

…ТЫН ХҮСЭЛЭЛ …ДОЛГОНУУДААР

…ЛИН. Эрфут хотодо … дарханай-хэбтэ со-…«Умформтехник» гэ-…йнадта олоор бү-…т хүйтэн ба халуун …түмэр хэблэхэ шэнэ …тэнүүд эрхим ша-…байпаараа илгарна. …тиин коллективэй …бүтээhэн бүтээсэ схэ-… агрегадууд совет …этэдтэй нягта ха-… холбоотой байhанай … байгуулагдаа юм.

…-тэхи партнернууд-…ы талын харилсаа …үргэдхэхэ гээшэ Эр-… комбинадай хүгжэл-… шэглэлнүүдэй нэгэ-… болоно. Советскэ Со-…ЭВ-эй бусад гэшүүн-…эй 23 предприятитай …н шэнжэлэлгын тү-… тэрэнэй коллектив …жын харилсаа хол-…гүүлдэг юм. Продук-…эр бүтээхэдэнь, шэнэ …түхеэрэлгэнүүдые зо-…йгуулхадань иимэ ха-… холбоон туhатай бай-…исахан нёдондо жэл-…формтехникын» про-…15 шахуу процентээр …дэhэн байна.

Станок бүтээлгэ хадаа Советскэ Союзай болон ГДР-эй түрғөөр хүгжэжэ байгаа харилсаа холбооной нэгэ талань болоно. Мэргэжэлтэд хамтынгаа хүсэл оролдолгонуудаар олон арбаад орёо хүшэр зорилгонуудые шиидхэдэг юм.

ЗУНАЙ ХАhА ЭХИЛЭЭ

БУДАПЕШТ. Балатон нуурай үзэсхэлэн hайхан эрье дээрэ оршодог Венгриин бүхы дэлхэйдэ мэдээжэ элүүржүүлгын газарнууд зунай графигаар хүдэлжэ эхилээ. Шиофокто, Тиханьда, Балатонфюредэ санаторинууд, пансионадууд болон амаралтын байшангууд амаралтада ерэhэн түрүүшын хүнүүдые угтажа абаа. Зунай hарануудта эндэ 150 мянганhаа дээшэ хүн амарха, бэеэ аргалуулха юм. Тэдэнэртэ зорюулагдан соёлой талаар хангаха программа бэлдэгдэнхэй. Флотилиин саб сагаан суднанууд далбагануудаа дэлгээжэ, Балатон нуураар аяншалалгада гарахаар бэлэн болгогдоо.

Энэ зундаа ороной элүүржүүлгын газарнуудта нэгэ миллионhоо дээшэ ажалшад амарха юм.

ШИИДХЭХЫ ШАТАДАА ОРОО

БУХАРЕСТ. Социалис Румыниин эгээл томо барилга — Дунай Хара далай хоёрые холбоhон канал дээрэхи хүдэлмэри шиидхэхы шатадаа ороо. 41 километр ута түрүүшын участок үhаар дүүргэгдөө. Үшөө 15 километр үhан зам баригдажа дүүргэгдөө. Мүнөө үедэ Черноводто болон Аджиджеда хоёр шлюз, тэрэшэлэн товарна ба пассажирска гурбан порт баригдана.

Канал дээгүүр шоссейн хүүргэнүүд ашаглалгада оруулагдаха юм. Аджиджеда 263 метр ута дүүжэн хүүргэ баригдажа дүүргэгдөө.

64,2 километр ута шэнэ «сэнхир зам» Дунай мүрэнөөр Хара далай хүрэтэрхи үhан замые 380 километрээр богони болгохо юм.

ДҮЙ ДҮРШЭЛӨӨ ХАЛАН АБАЛСАНА

ПРАГА. Чехословакиин Луков хотодо боложо үнгэрhэн ниитэ гүрэнэй «Агроэнерго» гэжэ конференци хүдөө ажахын үйлэдбэриин шухала асуудалнуудай нэгэндэ зорюулагдаhан байгаа. Түлишэ болон элшэ хүсэ, материальна нөөсэнүүдые бодомжотой зүбөөр хэрэглэхэ дүй дүршэлөө халан абалсахын тула республикын хүдөө ажахын бүхы кооперативууд болон госхозуудhаа мэргэжэлтэд эндэ суглараhан байна. Транспорт ашаг үрэтэйгөөр ашаглалга, хүдөө нютагуудта контейнерээр ашаа зөөлгые нэбтэрүүлгэ гэхэ мэтын шухала асуудалнууд конференциин зүблэхэ зүйлдэ оруулагдаба.

Халуун аршаан булагуудые хэрэглэдэг дүй дүршэл тухайдаа Словакиин мэргэжэлтэд хөөрэжэ үгөө. Республика иимэ үhаар баян юм.

(ТАСС).

АЖАЛША КОЛЛЕКТИВУУД ТУХАЙ СССР-эй ХУУЛИИН ПРОЕКТЫЕ ЗҮБШЭН ХЭЛСЭНЭБДИ

ХҮН БҮХЭНЭЙ hЭШХЭЛhЭЭ

Хүн бүхэнэй дааhан ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандадаг, гуримтай, журамтай, коллективэйнгээ урдахи зорилгонуудые дүүргэхэ хэрэгтэнь тэрэнэй саг үргэлжэ hаналаа табижа ябадаг hаань лэ амжалта хэзээдэшье түйлагдахал даа.

Ямаршье коллектив хоёрнэгэн түрүүшүүлэй бэрхээр бэшэ, бүхы гэшүүдэйнгээ оролдолгоор хүсэтэи байха зэргэтэй. Тиимэhээ коллектив — хүн бүхэнэй түлөө, хүн бүхэн — коллективэй түлөө гэhэн уряа доро хүдэлхэ ёhотой гээшэ.

Тэсэгэн манай hү hаалиин фермэдэ болоhон суглаан дээрэ хүнүүд «Ажалша коллективууд тухай» СССР-эй Хуулиин проект тушаа өөhэдынгөө hанамжануудые хэлэхэдээ, тэрэ дээрэ хэлэгдэгшэ асуудалнуудта гол анхарал хандуулаа hэн.

Манай Дабаатын фермэдэ 8 гол hаалишад, тэдэниие hэлгээд амаруулха үшөө 2 hаалишад, 4 ухэршэд хүдэлдэг юм. Бүхыдөө 250 үнеэд, 60 гаран гунжадые харууhалнабди. hүүлэй хэдэн жэлдэ коллективнай hү haaxa, гүрэндэ худалдаха түсэбтэ даабаринуудаа яhала дүүргэжэ, ажахы, район соогоо муу бэшэ тоодо ябадаг. Жэшээлхэдэ, табан жэлэй түрүүшын хоёр жэлдэ hү тушааха түсэбөө дүүргээ hэмди. Тиихэдэ үнгэрэгшэ 1982—1983 онуудай үбэлжэлгын найман hарада 2160 центнер hү haaxa аад, 7 hара соо 2022 центнер сагаан эдеэ абажа, энэ май hарада үшөө адагынь 417 центнер hү haaxадаа даабаряа холо үлүүлхэ аргатай болонхойбди. Фермын түрүү hаалишан Т. Л. Мякотина жэлэй үнгэрhэн дүрбэ hарада үнеэн бүриhөө 480 центнер hү haaжа, хахад жэлэйнгээ түсэбые болзорhоонь холо урид дүүргэбэ. Гадна тэрэ энэ үе соо үнеэн бүриhөө 830 гаран килограмм hү haaнхай. Мүн бэрхэ hаалишад Галина Цыренова, Екатерина Мякотина гэгшэд баhал сагаан эдеэ абаха хахад жэлэй түсэбые амжалтагаар дүүргэжэ байна.

Фермымнай коллектив үнинhөө хойшо эбтэй эетэй, ажалай гурим журамые наринаар сахидаг гэжэ суутай байhан. Юуб гэхэдэ, эндэ диилэнхидээ олон жэлдэ хүдэлhэн наhажаал hаалишад ажалладаг байгаа бшуу. Харин hүүлэй жэлнүүдтэ хэдэн нүхэднай наhанай амаралта — пенсидэ гаража, орондонь олон залуушуул хүдэлхөөр ерээ.

Тиигэжэ коллектив шэнэ, комсомол-залуушуулай фермэ гэжэ нэрэтэй болоо. Хэнэйшье мэдэhээр олон хүнэй, илангаяа дүй дүршэл багатай залуушуулай нэмэжэ ерэhэн коллективтэ бүхы юумээрээ гансата түргэн урагшаа гарахань, бэрхэтэй ааб даа. Гэбэшье манай дүй дүршэл ехэтэй hаалишад, малшад Т. Л. Мякотина, Е. А. Мякотина, Г. И. Елаев гэгшэд түрүүшүүл залуу нүхэдөө хажуудаа дахуулан ябажа, заажа, hургажа, өөhэдынгөө үнэн шударгы ажалаар жэшээ харуулан, бүхы коллективээ урагшань татажа шадаа гэхээр. Энээнэйнь ашаар оройдоол 1—2 жэлэй саана манайда хүдэлхөөр ерэhэн залуухан басагад Елена Беломестных, Бадмасу Санжиева, Валентина Козлова гэгшэд мүнөө яhала бэрхэ hаалишад боложо ябана.

Гэхэтэй хамта ямаршье коллективтэ ажалай болон технологическа журамые наринаар сахиха, хүн бүхэнэй ажал дээрээ гэр бүлэдөө бэеэ нягтаар, hайнаар абажа ябаха гээшэ айхабтар шухала. Энэмнай бүхы амжалта, түйлалтануудай гол түлхюур гэхэдэ алдуу болохогүй. Тиимэhээ хүнүүдэй hайн hайхан hэшхэл, сэбэр арюун сэдьхэл тон үнэтэй.

Манайшье фермэдэ ажалай журам ёhoор сахихагүй, хүдэлмэриин үедэ архи уугаад ябаха ушар баhал үзэгдэдэг. Мал адуулагшаар хүдэлдэг байhан Баир Дондоков 24—25 наhа хүрэhэн, юумэ hайн ойлгохоор, харюусалгаяашье мэдэхээр болоhон хүн. Теэд тэрэ ходо архи уужа, дуратайдаа ажалаа хаяад ябахадаа хойшоо харадаггүй hэн. Тэрээнhээ боложо, заримдаа малда үбhэ тэжээл саг соогоо зөөгдөөгүй, тэжээл буйлуулагдаагүй байха ушар үсөөн бэшэ үзэгдөө. Энэ хүнтэй коллективэй бултанай хабаадалгатай суглаан дээрэ, мүн нюур нюураараашье урдаhаа харалсажа хөөрэлдөөд туршаабди. Теэд тэрээнhээмнай ехэ үрэ гараагүй. Мүнөө Дондоков тракторна бригадада ошоод, хабарай тарилгада хүдэлжэ байна. Тэндэшье баhал ажалай журам сахинагүй гэжэ дуулдагша. Иимэрхүү бусад баримтануудшье үзэгдэдэг. Ажалай журам сахиха талаар зохихо хэмжээ абаха гэжэ оролдодогбди.

Манай hанахада, ажалша коллектив бүхэн түсэб, даабариин дүүргэлтын түлөө тэмсэхэhээ гадна, гэшүүн бүхэнэйнгөө ажалай, журамай түлөө харюусалгатай байха зэргэтэй гэжэ Хуулиин проект соо онсо тэмдэглэхэ шухала байна. Энээнтэй хамта коллективэй гэшүүн бүхэн хэhэн ажалайнгаа талаар, мүн өөрынгөө үдэр бүриин ажабайдалай хэрэгээр нүхэдэйнгөө урда баhал харюусалгатай байха гэжэ бэшэхээр.

Хүнүүдые хүмүүжүүлхэ талаар коллективэй шиидхэхы үүргые ехэ болгохо, эрхыень дээшэлүүлхын тула Ажал тухай хуулида нэмэлтэ оруулхаар болоо гэжэ hанагдана. Хүдэлмэрөө хаяад ябашадаг, зайгуултадаг, ажалай үедэ архидадаг заримшуулые материальна талаар хэhээхэ, тодорхой зүб хэмжээ абаха гээшэ тон шухала.

Залхуу хойрог, зайгуул, олоной туhада ажал хэхэ дурагүй, хара амяа хараад ябадаг, мүн архи уугаад аашалдаг заримшуулай амыень татаха, заhаруулха арга байхал ёhотой. Тиимэшүүл үсөөн, үнэн сэхээр хүдэлдэг зон олонхинь ха юм. Тэдэнэй хүсэн ехэ.

Э. ЦЫРЕНОВ.
Бэшүүрэй совхозой Дабаатын hү hаалиин фермые даагша.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: фермые даагша Э. Ц. Цыренов (дундань) hаалишадтаяа хөөрэлдэжэ байна.
Бэшүүрэй район.

Хилын саанаhaa

ТАСС АПН

ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮДЭЙ ЭЭЛЖЭЭТЭ ШАТА

ВЕНЭ. Түбэй Европодохи зэбсэгтэ хүсэнүүдые ба буу зэбсэгүүдые хорооха тухай хөөрэлдөөнүүдэй ээлжээтэ, 30-дахи шата майн 19-дэ эндэхи Хофбург ордон соо нээгдэбэ.

Германиин Демократическа Республикын делегациие толгойлогшо А. Виланд пленарна заседани дээрэ үгэ хэлээ. Ойрын сагта хөөрэлдөөнүүд дээрэ тодорхой үрэ дүнгүүдые түйлаха шухала гэжэ социалис гүрэнүүд тоолоно гээд ГДР-эй делегациин түлөөлэгшэ пресс-конференци дээрэ мэдээсэбэ гэжэ тэрэ тэмдэглэhэн байна. ГДР-эй, СССР-эй, ПНР-эй ба ЧССР-эй делегацинуудай байгша оной февралиин 17-до оруулhан дурадхалнууд баруунай оронуудай зорюута үүдхэhэн бэрхэшээл түбэгүүдые гаталан дабажа, Венэдэхи хөөрэлдөөнүүдые мухардалгаhаа гаргаха арга олгохо байна.

20 мянган совет болон 13 мянган американ сэрэгэй албатаниие нэн түрүүлэн Түбэй Европоhоо гаргаhанай үндэhөөр амжалта түйлаха гээшэ ехэ удха шанартай байна гэжэ ГДР-эй делегат үгэеэ үргэлжэлүүлээ. Варшавска Договорто хабаададаг оронуудай дурадхаhанай ёhoор, эдэ сэрэгшэдые буу зэбсэгүүдтэйнь гаргалгын хойноhоо хоёр тала хинаха зэргэтэй. Иимэ эгээлэй юрын, тодо hонор алхам хэхын тула хоёр тала үнэн сэхээр хандаха ёhотой бшуу.

Совет болон американ сэрэгэй частьнуудай гаргагдаhанай hүүлээр Түбэй Европодохи зэбсэгтэ хүсэнүүдээ, буу зэбсэгүүдээ тэрэ хэмдэнь үлөөхэ тухай политическэ үйлганууды хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадагшад абаха ёhотой гэжэ социалис гүрэнүүд дурадхана гээд ГДР-эй түлөөлэгшэ hануулба.

Социалис гүрэнүүдэй дурадхалнууд хоёр талын аюулгүй байдалда хоро хүргэнгүй, адли тэгшэ эрхын, али алинда таарамжатай байлгын үндэhэ hүүри дээрэ Түбэй Европодохи зэбсэгтэ хүсэнүүдые, буу зэбсэгүүдые хорооходо бодото шиидхэбэринүүдые абаха арга олгоно гэжэ А. Виланд тэмдэглээ. Тиимэhээ мүнөө баруунай оронуудта үгэ үгтэнэ.

Женевэдэхи хөөрэлдөөнүүд

ЖЕНЕВЭ. Европодо ядерна буу зэбсэгүүдые хизаарлаха тухай хөөрэлдөөнүүдтэ СССР-эй ба США-гай делегацинуудай пленарна заседани майн 19-дэ эндэ болобо.

ПОЛИТИЧЕСКЭ БА НИИТЫН ХҮСЭНҮҮДТЭ УРЯА

ВАРШАВА. Польшын демократическа парти, Чехословакиин социалис парти, Германиин либерально-демократическа парти (ГДР) хамтын мэдүүлгэтэйгээр хандаба. Уласхоорондын байдалые улам түгшүүрилтэй болгохо термоядерна дайнда бэлдэхэ талаар шэглүүлэгдэhэн США-гай болон НАТО-дахи тэдэнэй союзнигуудай зонхилхы бүлэгөөрхидэй политикые мэдүүлгэ соогоо эрид буруушааhан байгаа.

США-гай ба НАТО-гай ээрхэг түримхэй хараа шэглэл уласхоорондын харилсаае бэхижүүлхэ замда ехэ бэрхэшээл түбэгүүдые ушаруулна гэжэ мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Вашингтон болон Баруун Европын бусад хэдэ хэдэн ниислэл хотонуудhаа эхитэй экономическа зонхилолго, харшалта харшалалта, ФРГ-дэхи үhөө хяhаа нэхэгшэдэй харата муухай ябуулганууд ООН-ой Уставаар, Хельсинкидэхи зүблөөнэй Түгэсхэлэй актаар тодорхойлогдоhон зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгые орёо түбэгтэй болгоно.

Американ шэнэ ракетэнүүдые Баруун Европодо—социалис гүрэнүүдэй хилэ шадар тараан тодхохо гэhэн хараа түсэб Европодохи аюулгүй байдалда хоро хүргэхэ, сэрэгэй хёмороо зүришэлдөөе улам дэбэргэхэ байна. Эб найрамдалай аша туhада американ шэнэ ракетэнүүдые тараан тодхуулхагүй, Түбэй Европодо ядерна буу зэбсэггүй зоно байгуулха шухала.

УЛААН-БААТАРТА БОЛОhОН БАЯРАЙ СУГЛААН

УЛААН-БААТАР. Совет-монгол хани барисаанай бүлгэмэй байгуулагдаhаар 25 жэлэй ойдо зорюулагдаhан ажалшадай түлөөлэгшэдэй баярай суглаан эндэ болобо. Монголой ниислэл хотын МНРП-гэй ЦК-гай секретарь Г. Адья элидхэл хээ. Алдарта ой аха дүү хоёр арадай харилсаа холбооной түүхэдэ шухала үйлэ хэрэг, тэдэнэй нэгэдэлэй ба али бүхы харилсаа холбооной hайндэр болоhон байна гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ. Агуусхэ Ленин болон Монголой революциин вождь Сүхэ-Баатарай үндэhэ hуурииень табиhан монгол-совет хани барисаан хэзээ хэзээнэйхиhээ бата бэхи юм гэжэ энэ жабхаланта үдэр мэдүүлнэбди. Тэрэ хүсэн түгэс, илагдашагүй юм. Юундэб гэхэдэ, аха дүү хоёр арадай манлай—МНРП болон КПСС тэрэниие хүгжөөн бэхижүүлнэ бшуу.

Уласхоорондын байдалда тогтоходоо, бүхы арадуудай үндэhэн аша туhада харюусадаг КПСС-эй, Совет гүрэнэй эб найрамдалта залан сэхэ хараа шэглэл бүгэдэ ниитын эб найрамдалые сахин хамгаалгын хүсэтэ нүхэсэл болоно гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

МНР-эй Арадай Ехэ хуралай Президиум совет-монгол хани барисаанай бүлгэмые Сүхэ-Баатарай орденоор шагнаба.

Ф. КАСТРО: ШЭНЭ ОБЩЕСТВО БАЙГУУЛГЫН ЗАМААР УРАГШАА

ГАВАНА. Империализмын ямаршье заналтанууд, хашалта харшалалтанууд Кубын арадые айлгахагүй, тэдэнэй хүсэл зоригые мохоохогүй юм. Бүхы ажалшадай—хүдэлмэришэдэй, таряашадай, ажалша интеллигенциин—хамтын хүсэлэл оролдолгонуудаар шэнэ общество байгуулгын замаар бидэ урагшаа дабшахабди гэжэ Кубын Компартиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, республикын Гүрэнэй Соведэй ба Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Фидель Кастро мэдүүлбэ. Кубын таряашадай үдэртэ зорюулагдажа Сан-Антонио-де-Лос-Баньос хотодо болоhон баярай суглаан дээрэ тэрэ үгэ хэлэhэн байна. Мүнөө манай революци бүхы бэрхэшээл түбэгүүдые гаталан дабаха аргатай гэжэ Ф. Кастро тэмдэглээ.

Эхэ оронойнгоо бэеэ дааhан ба дулдыданги бэшэ байдалые, нэрэ хүндые хамгаалхын тула манай арад хүсэ шадалаа гамнахагүй юм гэжэ Кубын хүтэлбэрилэгшэ үгэеэ үргэлжэлүүлбэ. Тиимэhээ революциин хэгдэhэнhээ хойшо үнгэрhэн 25 жэлэй турша соо Кубын ажалшад хүдэлмэриингөө зэр зэмсэгүүдтэй хамта хододоо буунуудаа абаад ябана. Эхэ ороноо сахин хамгаалхаар хододоо бэлэн байха шухала гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

США. Эб найрамдалай, эрхэ сүлөөгэй болон демократиин түлөө социальна уг гарбалhaa, үндэhэ яhанай болон үнгэ шарайн илгааhaa дулдыдангүй хүнүүдэй эрхэнүүдые адли тэгшэ болгохын түлөө эсэшэгүй тэмсэл мэдээжэ американ дуушан Гарри Белофонте гэгшын зохёохы болон ниитын ажал ябуулгын гол шэнжэнь юм.

Тиихэдэ имагтал дуунуудаараа тэрэ суурхаагүй. Дайнда ба үнгэ шарайн илгаае баримталдаг хараа бодолдо эрид дээр эсэргүүсэhэнэй түлөө тэрэ олоной дунда бүри мэдээжэ болоhон түүхэтэй.

ДПА—ТАСС-ай фото.

БТА АГЕНТСТВЫН ТАЙЛБАРИЛАЛТА

СОФИ. Иоанн Павел II гэгшын бэедэ хоро хүргэхэ гэhэн ябуулгада Болгари хабаатай байгаа гэhэн баруунай номнолой үүдхэhэн Болгарида зүрюу харша, социализмда эсэргүү ябуулга гүйсэд буруу hүроо гээд БТА агентствын тайлбарилалта дотор тэмдэглэгдэнэ.

Италиин мүрдэлгын органууд баруунай тусхай албанuудтай хамтаржа, худал хуурмаг юумые элирхэйлэн харуулхын тула зургаа hара шахуу саг соо мүрдэлгэ хэhэн байгаа гээд агентство тэмдэглэнэ. Энэ гэмтэ ябуулгада болгар эрхэтэн Антоновой хабаадалсаhан тухай элирхэйлэн гэршэлhэн ямаршье баримтанууд үгы байна гэжэ мүрдэлгэнүүд харуулаа. Баруунай оронуудта үүдхэгдэhэн политическэ харата ябуулгаhаа Антонов хохидоо гэжэ гэршэлhэн олон тоото баримтанууд элирhэн байна. Италиин хэблэлэй органуудай олонхид иимэл hанамжатай юм.

Тиигээшье hаань, Антоновые сүлөөлхые Италиин сүүд hаяхан дахинаа арсаба гэжэ БТА агентство тэмдэглэнэ. Болгар эрхэтэн энэ гэмтэ ябуулгада ямаршье хабаагүй гэжэ мэдүүлhэн адвокадууд Консоло болон Ларуса гэгшэдэй баримтануудаар сэдьхэлээ ханаагүй байhанаа Италиин сүүд элирхэйлбэ.

ХЁМОРОО ЗҮРИШЭЛДӨӨТЭЙ

ПАРИЖ. США-гай экономическа политикаар Баруун Европын союзнигуудайнь дураа гутажа байhые Франциин ба Баруун Германиин хүтэлбэрилэгшэдэй ээлжээтэ уулзалга элирхэйлэн харуулба. Уулзалгын дүүрэhэнэй hүүлээр үнгэргэгдэhэн пресс-конференци дээрэ президент Ф. Миттеран үгэ хэлэхэдээ, США-гай экономическа хараа шэглэл Баруун Европын оронуудта горитой ехэ бэрхэшээлнүүдые ушаруулна гэжэ тэмдэглээ hэн. «США-гай бюджедhээ дулдыдаха баатай болоhон ушарнай тон хангалтагүй байна,—гэжэ президент хэлэбэ. —Долларой үнэтэй сэнтэй байлгын дэлхэй дээрэхи экономическа тэнсүүриие буруу hүргэжэ байhаниинь хангалтагүй». Долоон томо ехэ капиталис ороной хүтэлбэрилэгшэдэй Вильямсберг хотодо болохо зүблөөн дээрэ американ долларой үнэтэй сэнтэй байлга зүбшэн хэлсэгдэхэ ёhотой гэжэ Федеральна канцлер Г. Коль мэдүүлбэ. «США-гай финансын политика Европын оронуудые хүшэр хүндэ байдалда оруулна»,—гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

САГААН БАЙШАНГАЙ ХАШАЛТА БААЛАЛТААР

ВАШИНГТОН. Сагаан байшангай хашалта баалалтада орожо, hомололгонуудые хэхэ талаар түлөөлэгшэдэй палатын комисси түбинүүд хоорондын баллистическэ «МХ» түхэлэй 100 шэнэ ракетэ бүтээжэ, тараан тодхохо гэhэн программые hайшааба. Энээнэй тула ядерна шэнэ ракетэнүүдэй табигдахаар түсэблэгдэhэн «Минитмен» ракетэнүүдэй шахтануудые бэхижүүлхын тула 560 миллион доллар түрүүшээр hомологдохоор хараалагдана.

hомололгонуудые хэхэ талаар сенадай комисси энэдай жүрөөдэhэн программыень үнгэрэгшэ неделидэ hайшааhан байгаа. «Президент Рейганай хүтэлбэри доро хуули гаргагшадые хашаhан баалаhанай ашаар» конгрессэй хоёр орган иимэ шиидхэбэри баталан абаhан байгаа гэжэ ЮПИ агентство батална.

Американ тагнуулшан гэмнэгдэбэ

ПЕКИН. Синьхуа агентствын мэдээсэhэнэй ёhoор, США-гай аша туhада тагнуул хэбэ гэжэ гэмнээд, Ло Чэнсюнние 10 жэлээр эрхыень хаhаха гэhэн шиидхэбэри Пекинэй арадай сүүд гаргаба.

Ло Чэнсюнь олон жэлэй урда тээ американ тагнуулай агент боложо, США-гай тагнуулай албан зургаание политическэ ба сэрэгэй шэнжэтэй нюуса шухала баримта мэдээнүүдээр хангадаг байhан байгаа гээд мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ. Тэрэ бүхы гэм зэмээ мэдэрээ гээд агентство тэмдэглэнэ.

(ТАСС).

ХҮНИИЕ ОЙЛГОХО

ЭНЭ хөөрэлдөөнэй һабагша татахын тула А. С. Макаренкын нэгэ бодомжые дурдалтай. **«Алхам бүхэндөө бэеэ бариха шухала, тингэбэл, тэрэ зан һурамхи болохо зэргэтэй... Бэеэ барижа шададаггүй хүн гээшэ эбдэрхэй машина шэнги юм».**

Муу тормозтой автомобильһаа ямар үрэ гарадаг бэ гэжэ мэдээжэ ха юм даа. Талаантай байбал, жолоошоң ехээр айгаад үнгэрхэ. Тодхор болобол, усалда ороод, жолоошоншье, харгы дээрэ дайралдаһан хүнүүдшье хосорхо.

Харин тормозгүй хүн баһал аюултай бэшэ юм гү?

Аюултай даа, аюултай.

Москвагай нэгэ гудамжада оршодог һүнэй магазинай худэлмэрилэгшэ эхэнэр шангаржа, багша ябаһан пенсионер хүгшэнние үүдэндэ байлгаад, сүүмхэ соохи юумыень хаража үзэһэнэй удаа чек нэхэбэ. Һэжэглүүлһэндээ муудашаһан наһажаал эхэнэр чек оложо ядашаба. Хармаанаа, сүүмхэеэ уудалжа үзэбэ — шортоо даа: чек байхагүй. Магазинай худэлмэрилэгшэ хүлеэжэ ядаһандаа шалаад, «тормозоо алдаһан» байба гээшэ бэзэ даа: «Хулгайшан!» —гэжэ хамаг зоной дуулахаар хашхарба. Хадхуууртайхан үгэнь сэб сэхэ тудаа бшуу даа. Наһажаал эхэнэр сохюулһандал, бухэгэд гэшэбэ; һалганаһан гарһаань саарһан пакедтэй һүн мулгаржа, поол дээрэ унашаба. Тиихэдэнь хойнонь зогсожо байһан хүнүүд пакедтэ няалдашаһан чек обёороо һэн... Багша ябаһан тэрэ эхэнэр байрадаа арай гэжэ хүрэжэ ошоод лэ, зүрхэнэй түргэн үбшэндэ дайрагдан наһа барашоо.

Энэ ушар тон үсөөн үзэгдэдэг гэжэ ойлгосотой юм ааб даа.

Зарим эрхэтэдэй бэеэ барижа шадахаа болишохые харахадаа, һэшхэлыень дайрап номгоруулхаяа оролдодогбди. Теэд тэрээнһээ үлүү үрэ гарадагшьегүй даа. Тиихэдэнь хаанаһаа нимэ хүнүүд бии болоноб гэжэ бодолгото болон, бэеэ зобоодогбди... Үгышье һаа, хажуу тээшээ болоод, гомдооһон хүнэй үгэнүүдые түргөөр мартаха, бэеэ бариха, «нервээ номгоруулха» гэжэ оролдодогбди. Хожом гэжэ байха ха юм даа гэжэ һанахаш... Зүгөөр хамаг юумэн хоггүйгөөр үнгэршэдэггүй гэжэ мэдээжэ. Хамаг юумэн хуу мүр сараа үлөөдэг, бага багааршье һаа, бэсымнай тамирта, сэдьхэл бодолдомнай, саашаа дамжан, худэлмэриимнай шанарта нүлөөлдэг байна ха юм.

Һүүлэй жэлнүүдтэ социологууд гол шухала энэ асуудалые тусхайтаар шэнжэлдэг болонхой. Имагтал нэгэ худэлмэрилэгшын сэдьхэл һанаан муу байхадаа, бүхы бригадын ажалай бүтээсые 1,2 процентээр доошолуулдаг юм байна. Харин сэдьхэл һанаан тэгшэ байхадаа, гайхалтай ехэ аша үрэ үгэжэ болоно: сэдьхэл бодолойнгоо далижаһанай, баяр баясхалантай ябаһанай ашаар лэ ажалай бүтээсые 10—15 процентээр, заримдаа бүришье ехээр дээшэлүүлжэ болохо юм гэжэ оронойmнай олохон предприятида үнгэргэгдэһэн шэнжэлгэнүүд гэршэлнэ. «Һайн һайхан сэдьхэлэй оршонние хангаха» гуримые хэрэглэн, нийтын ажалай бүтээсые дээшэлүүлһэнэй ашаар лэ табан жэлэй түсэбые бүхыдэнь шахуу дүүргэжэрхихээр байна гэжэ энэ ушар харуулна бэшэ гү?

Гэбэшье газар дээрээ буугаад хөөрэлдэел даа.

Бодото байдалай ушар удхые мэдэдэг һэн хойноо, хэн нэгэнэй оеэ барижа шададагһаа гү, али үгыһөө хүнэй сэдьхэл һанаанай байдал дулдыдадаггүй гэжэ бидэ ойлгоно ха юмбибди даа. Хүнэй сэдьхэлэй байдалай тэгшэ һайн байхын тула олон юумэн хэрэгтэй: һанаанда таараһан байра байдал, үйлэдбэри дээрэ сахигдадаг гурим, худэлмэридэш хүргэдэг һайн транспорт, сүлөөтэйгөөр, оошорто удаан зогсонгүй, хэрэгтэй юумэеэ худалдан абаха арга гэхэ мэтэ. Гэхэ зуура ажабайдалай үзэгдэлнүүдые ажаглан, сэдьхэл бодол мэтын нарин матери тухай бодомжолходоо, имагтал зарим нэгэнэй болбосорол муутайһаа, бэеэ барижа һураагүй дээрэһээнь боложо гэхэ гү, юрынхеэр хэлэбэл, бүдүүлиг муухай зантай, анхарал багатай, ондоо хүнэй нэрэ хүндые тоодоггүй заримшуулһаа боложо, сэдьхэл һанаамнай тэгшэ байдалаа алдадаг гэжэ мэдэрхэ ушартайбди.

Үдэр бүри хэдэн олон хүнүүдтэй харилсаха хэрэг гарадаг бэ! Гэр бүлэдөө, худэлмэридөө, һургуулидаа, дээдэ һургуулида, олоной ябадаг газарта, үйлсэдэ — хаанашье байхадаа, ябахадаа, өөһэдөө бэеэ барижа, хүн шэнгеэр байжа шададаг гүбди? Худалдаа наймаанай, нийтын эдеэ хоолой, ажаһуудалай албанай худэлмэрилэгшэдтэй ямараар харилсанабибди? Юумэ худалдажа абахадаа, кафе, столово соо гү, али ресторанда эдеэлхэдээ, телевизор гү, али һандарһан ботинкаа заһуулхадаа, зарим ушарта сэдьхэл бодолоо һайсахан «һэгсэржэ», нилээхэн уруу дуруу болохо хэрэг гарадаг. Энээн тухай жэл бүри бэшэгдэнэ, хэлсэгдэнэ. Теэд енэшье үрэ гарадаггүй...

Эдэ тэмдэглэлнүүдые хараад, уншагша дураа гутаха, һанаанинь дутуу үлэхэ аабза. «Хуу зүб лэ даа,—гэхэ байха. —Хоорондохи харилсаамнай хуу һайн бэшэ. Теэд яаха зонбибди?».

Зүб асуудал юм бээз. Зүгөөр, сэхыень хэлэхэдэ, өөрынгөө һанамжа дурадхалые хүнүүдтэ «няаха» хүсэл авторта огто байгаагүй. Имагтал А. С. Макаренкын үгэнүүдые статьягайнгаа эхиндэ оруулһанаа һануулхые тон лэ зүбтэй гэжэ тоолохо байнаб. Тиихэдэ социологуудай үшөө нэгэ һанамжые харуулха гээ һэм. Өөһэдынгөө шэнжэлгэнүүдһээ уламжалан, иигэжэ тэдэнэр тайлбарилна: ажалай коллективуудтэ боложо байдаг зүрилдөөнүүдэй 80 шахуу процентын гол шалтагаан хадаа хүнүүдэй бэе бэеэ ойлголсоггүйһөө, нэгэнэйнь нүгөөдынгөө оронд өөрыгөө табижа, тэрэнэй оронд өөрөө байгаа һаа яаха һэмбиб гэжэ бодомжолжо шадаагүйһөө гү, али табижа үзэхэ дурагүйһөө болоно. Эндэһээ эхилээд лэ, уншагша, өөртөө тобшолол хэжэ үзээл даа.

В. ПОНОМАРЕВ,
түүхын эрдэмэй кандидат.

РЕДАКЦИҺАА: «Правдын» прессбюрогой энэ материалые «Толидоо» барлахадаа, илангаяа ажалша коллектив соо бүрилдэдэг харилсаануудай һайн гү, али муу талын жэшээнүүдһээ уламжалан, уншагшаднай өөһэдынгөө бодомжонуудые бэшэхэ аабза гэжэ найданабди.

ЭНЭ ХУУДАҺАНДАМНАЙ:

※ Юрын лэ харилсаанууд тухай

卐 Монгол зохёолшын мүрнүүд

※ Спортын „одод"—Улаан-Үдэдэ

❁ Харагшын һанамжа

МОНГОЛ ПОЭДЭЙ ШҮЛЭГҮҮДҺЭЭ

С. ДОЛД—МАНАЙ АЙЛШАН

Самданы Долд — Монгол оронoй мэдээжэ шүлэгшэ. Олон жэлэй туршада МНР-эй сэрэгтэ алба хэһэн юм. Тиигэхэ зуураа шүлэг бэшэдэг байгаа. С. Долд—шүлэгүүдэй хэдэн номой автор, 1962 онһоо МНР-эй Уран зохёолшодой холбооной гэшүүн.

Мүнөө манай айлшанай шүлэгүүдые уншагшадай анхаралда табинабди.

АНДА НҮХЭРЭЙ МЭНДЭ

Амгалан оршоһон уулынгаа орьёл дээрэһээ
Амар мэндын аялга һайхан дуугаа
Алдарта Байгал далайтай, Саяан уулатай
Анда буряад арадтаа аятай хүргэе.

Үргэн байгаалиин уһан шэнги сэбэр,
Үндэр хадын саһан шэнги сагаан —
Сэдьхэл арюун буряад арад зондоо
Сээжын амар мэндые сэхэ хүргэе.

Жаран гайхамшаг жэлэй жаргал эдлэжэ,
Жабхалан замдаа дабшан-дабшан гараһан,
Зүблэлтын нэгэ бүлэ—буряад арадтаа
Зүрхэнэй амар мэндые зүбхэн хүргэе.

АЛТАН СОЁМБЫН МЭНДЭ

Баян Монголой туг дээрэ
Бадаран толорогшо наран болоһон,
Ажалша баатарай энгэр дээрэ
Арюун гэрэлтэ зула болоһон
Алтан соёмбын алдар нэрээр
Аялга дуугаа үргэн бария.

Дэлгэр Монголой манлай дээрэ
Дэлхэйдэ танил һүлдэ болоһон,
Сэрэгтэ хүсэнэй зулай дээрэ
Сэбэр носодог одон болоһон
Алтан соёмбын алдар нэрээр
Аялга дуугаа үргэн бария.

Арадай хубисхалай илалта дээрэ
Алха хадуурай анда болоһон,
Алтан дэлхэйн мандал дээрэ
Агуу Октябрьһаа элшэтэй болоһон
Алтан соёмбын алдар нэрээр
Аялга дуугаа үргэн бария.

САЙН БАЙНА, ЛЕНИНГРАД

«Аврорын» дохёогоор жаргалай дуу
Анхан татажа, уряа гаргааш.
Ай хөө, Ленинград, сайн байна!
Анда Монголһоо мэндые асарааб.

Юртэмсэдэ хомор сандаш орожо,
Юрэ бусаар баясан гарааб.
Ай хөө, Ленинград, сайн байна!
Анда Монголһоо мэндые асарааб.

Нармай дэлхэйдэ уран элшэтэй
Наран гэрэл боложо бадарааш.
Ай хөө, Ленинград, сайн байна!
Анда Монголһоо мэндые асарааб.

Шинии һүнинүүд һүн сагаан,
Шинии хүнүүдэй сэдьхэл сагаан.
Ай, хөө, Ленинград, сайн байна,
Анда Монголһоо мэндые асарааб.

Набшаһадай задарха зулгы һайхан үе саг

А. ШОПЖОЛОВОЙ фото

Буряадай АССР-эй литература болон искусствын үдэрнүүд — Москвада

ИСПАНИИН ХАТАРАЙ ОШОН

Буряадай оперо болон баледэй театрта «Испаниин зурагууд» гэжэ һонирхолтой хатарай зүжэг найруулагдан табигдаба. Улаан-Үдын энэ академическэ коллективэй шэнэ худэлмэри ехэ амжалтатай байхаһаа гадна хэдэн онсо шэнжэтэй гээд тэмдэглэе. Нэн түрүүн-энэмнай гурбан нэгэ актын зохёолнуудһаа бүридүүлэгдэнхэй юм. Совет мэдээжэ композитор, дирижер Евгений Светлановай найруулһан «Тореро» гэжэ балет эндэл түрүүшынхеэ сендэр дээрэ хүгжэмтэ зохёол болгогдон бэелбэ гээшэ. Гадна испан мэдээжэ хүгжэмшэн М. Де Фальягай «Шэдитэ дуран», мүн Римский-Корсаковой «Испан каприччио» баһал Улаан-Үдэдэ анха табигдаа бшуу.

ССР Союзай Ехэ театрай солист һая болотор ябаһан РСФСР-эй габьяата артистка Лариса Трембовельская энэ гурбан баледые найруулба. Шэнэ зүжэг хадаа маяг хэлбэрсэрээ толотоһон, баян үнгэ, шэнжээрээ харагшадые гайхуулһан хатаран епотойл һайндэр боложо шадаа. Жанрайнгаа талаһаа онсо өөрсэ илгаатай эдэ баледүүдые нэгэл темэ—хүнэй инаг дуранай темэ хамтадхан ниитэлнэ. «Тореро» гэжэ новелла циркын ареные, бухатай тулалдаае, илалтын баярые ажабайдалайнгаа гол зорилго болгоһон зориг түгэлдэр, гайхалтай шуран бэрхэ тореадор тухай домоглоно. Сэдьхэл доһолгомо аялганuудтай, тодо ритмээр баян Е. Светлановай хүгжэм хатарай уряалаар халима дүүрэн байхаһаа гадна тэрэнэй мүндэлхэ таатай үндэһэн боложо үгэнэ.

«Шэдитэ дуран» гэжэ зүжэг испан-цыган хатарай үндэһэн дээрэ зохёогдожо, инаг дуранай уярма удхаар хүрмэгдэнхэй. Найруулан табигша балетмейстерынь арадай хатарай шэнжэ шанарые тон шадамараар классическа баледэй нугалбаритай, бусад элементнүүдтэй тааруулан холбоо гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Инаг дурандаа һогтоһон хоёрой элдэб һаад бэрхэшээлнүүдые дабалга уянгаар халима, түгэсхэлынь баяр баясхалангаар бурьялма дүүрэн. Юрэдөөл, инаг дуранай шэдиин мандажа, мунхаг харанхые һүноон үлдэхэдэнь үнэншэмөөр даа.

«Испан каприччио» соо хатарынь далайн долгиндол тогтошогүйгөөр эбхэржэ, эрээ маряанаар хубсалһан хүн зониие элбэгээр хабаадуулан хүлгүүлнэ. Римский-Корсаковой гайхамшагта зохёолой зэдэлэн толотохые хүхюун Арагонско хото хатарагшадай дэбхэрээн соо, мавритан басагадай зөөлэн маягтай нугалбари соо, андалузиинхидай аяг абьяас соо, баскнуудай бардам шуран бүжэглөөн соо эли бодо мэдэрнэбди.

Балетмейстер Лариса Трембовельскаягай эдэ бүхы сценэнүүдые хореографиинь талаһаа һонирхомоор найруулан табихаһаа гадна, испан хатар гүйсэдх... өөрсэ маягые зүбөөр... артистнуудта дамжуу... даһыень үнэтэй дээрэ... Тиихэдээ һунган шэ... хы зохёолнуудайнгаа... мэй гол һудаһые ... һонороор ойлгоһон б...

Буряадай гүрэнэй ... мическэ театрай колл... гүйсэдхэгшэдэй юрэ... рээ һайн хэмжээндэ ... галтаяа дабан гараһ... солмоор. Тэдэнэй ... Буряадай элитэ мэ... лерина Лариса Са... бэлигтэй хатаршад Е... Самбуева, Татьяна М... Татьяна Дудеева, Ю... русев, Виктор Га... Алексей Павленко б... садые тэмдэглэхэ х...

Уран зурааша В... Волынский зүжэгые ... маар, тоб гэмэ тодоо... мэглэһэн, маяг ба ... рээ тон тааруу хуб... нарай эскиз бүтээж... байна.

Буряадай театрай ... лет манай совет ... нальна хүсэн түгэл... лой зохёохы талаара... саа холбоогоо гүнзэ... байһанай үшөө нэгэ ... шье, толотомошье ... мүн.

Элла БОЧАРНИК...
(№ 19 «Недел...

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: КПСС-эй ЦК-гай Политбюродо. «Республикын ойн баярые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө» — материалнуудай суглуулбари. Фермэнүүдһээ мэдээсэлнүүд. «Уран бэлигтэйшүүл онсо шалгарна» — Т. Волынцевагай репортаж. ТАСС-ай шухала мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Түсэб дүүргэһэн гэжэ имагтал нэрэ зүүлгээд» — А. Митниковэй статья. «Үүлтэртэ малаараа суурхана» — Л. Хардаевай статья. П. Бурмакинай фото-мэдээсэл. Мүнөөдэрэй шухала а... «Правда Бурятии» га... шэ хүсэнэй гаргашые... на.

Гурбадахи хууд... «Шагналаартнай ам... бди, нүхэд». Хилын ... ТАСС-ай болон АПН... респондентнүүдэй ... нүүд.

Дүрбэдэхи худ... «Инструментальна ... һайндэр» — П. Бур... фото-мэдээсэл. Уран ... долгин дээрэ. «Ху... гансал урдахяа хар... даг. бэшэ юм» — А... таевагай статья. «З... ган асуудалнуудта ... харюу» — Т. Е... информаци. «Буса... Ивановагай статья. ... лон театрнуудта. Т... ниин программа.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — «Хэрбээ элүүр энхэ ябаха гэбэл» —физкультурнигуудта заабари зүбшэл. 10.05 — «АБВГДейка...». 10.35 — «Спортлотогой» 21-дэхи тираж. 10.45 — «Таанадта, түрэлхид». 11.15 — «Һайн эд бараа элбэг ехээр». 11.45— «Вечный зов» — телевизионно олон серитэй уран һайханай фильм (2-дохи хуби). «Бессмертие» — 7-дохи сери. 13.05 — «Москвичка» — телевизионно фильм. 14.35— «Ородой музей». Совет уран шэмэглэлэй искусство». 15.05 — «Мүнөөдэр —түби дэлхэй дээрэ». 15.20 — «Ургамалай аймаг». 16.05 — Арадай уран бэлиг тухай телевизионно программануудай «Һолонго» гэжэ уласхоорондын V фестиваль. Руна Лейла дуулаха. (Бангладеш). 16.30 — «Красный петух — Плимутрок» — үхибүүдтэ зорюулагдаһан фильм. 17.35 — «Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 18.35 — Политическэ шэнжэлэгшэ Ю. А. Летуновой ... 19.55 — «Хани хар... телевизионно журна... «Чапаев» — уран ... фильм. 22.00 — ... 22.35 — Композитор ... Богословский. 23.55 ... һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРА...

Москва. 15.20 — ... телевидениин студии ... рамма. 16.55 — Ост... хи концертнэ студи... циин залуу хүдэлмэр... тэй уулзалга. 19.10 ... жэмтэ киоск». 19.40 ... тарктида руу ком... коор ошолго». «Эрд... най һонин» — гэһэ... һээ. 20.10 — Н. Флеро... гата шүлэгүүд». 20.4... хоорондын шэнжэлэ... «Амгалан нойрсогты... шуул!». «Все наобор... мультфильм. 21.15 — ... энхэ байлга» — эрдэ... рүүлгын программа. ... «Время». 22.35 — ... — телевизионно ура... най фильм (Венгри... Ородой шудхалааш... дабари мэргэжэя ту... жуулга.

Редактор
Р. Б. ГАРМ...

ХҮМҮҮЖҮҮЛХЫ ЕХЭ УДХАТАЙ

ВЛКСМ-эй ОБКОМДО БОЛОҺОН УУЛЗАЛГА

ВЛКСМ-эй ЦК-гай спортивна делегаци манай республикын ниислэл—Улаан-Үдэ хото ерэбэ. Самбо, дзю-до барилдаагаар, уран һайханай гимнастикаар СССР-эй суглуулагдамал командануудай гэшүүд тэрэнэй бүридэлдэ ороно.

Делегациин буумсаарнь, ВЛКСМ-эй обкомдо уулзалга болобо. Комсомолой Буряадай обкомой аппарадай худэлмэрилэгшэд, республиканска газетэнүүдэй журналистнууд энээндэ хабаадаһан байгаа.

ВЛКСМ-эй обкомой секретарь Баяр Чимитов уулзалга нээхэдээ, 60 жэлэйнгээ жабхаланта ойе угтажа байһан Буряадай АССР-эй ниислэл хотодо бууһантайнь дашарамдуулан, спортивна делегациин гэшүүдые хани халуунаар амаршалба.

ВЛКСМ-эй ЦК-гай шиидхэбэреэр спортын элдэб зүйлнүүдээр оронойmнай суглуулагдамал командануд комсомолой бүхэсоюзна габшагай барилганuудые шефтээ абанхай. Тусхайлбал, һур харбалгаар СССР-эй суглуулагдамал команда—Гусиноозерско ГРЭС-эй, харин гаһар хүсэтэй дүрэ буляалдалгын барилдаашад Байгал-Амарай түмэр замай барилгашадые шефтээ абаһан байна. Үе-үе болоод лэ манай Эхэ оронoй элитэ ехэ спортсменүүд айлшаар буужа, габшагай барилганuудта хабаадагшадай ажал хэрэгээр, ажабайдалаар һонирходог, ехэ ехэ мүрысөөнүүдтэ ямар амжалта, илалта түйлаһан тухайдаа тоосодог заншалтай юм.

Тиин 1980 ондо хёрхо мэргэн харбагшаднай, 1981 ондо дүрэ буляалдалгын барилдаагаар, боксоор СССР-эй суглуулагдамал командануд манайда ерээ һэн. Уласхоорондын гроссмейстер Артур Юсупов (Москва) мэнэ һаяхан Улаан-Үдэдэ ерэжэ, шатарта дуратайшуулай ёһотойл һайндэр болоһон байгаа.

Удаань хүндэтэ айлшадайнгаа хаагуур ябаха, хэнтэй уулзаха байһан тухайда үгэ хэлэгшэ дэлгэрэнгыгээр тогтобо.

ВЛКСМ-эй ЦК-гай спортивна делегациие хүтэлбэрилэгшэ—комсомолой ЦК-гай харюусалгата худэлмэрилэгшэ, элитэ ехэ совет спортсмен, Токио ба Мехикэдэ болоһон Олимпиин нааданuудта онсо шалгаржа, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн спортын габьяата мастер Б. Н. Лагутинда үгэ үгтэнэ.

ВЛКСМ-эй Центральна Комитедэй шиидхэбэреэр Совет оронoй элитэ ехэ спортсменүүд промышленна предприятинуудай худэлмэришэдтэй, хүдөөгэй ажалшадтай, студентнэр болон һурагшадтай ходо ходо уулзажа, али бүхы мүрысөөнүүдтэ ямараар хабаадаһан тухайдаа, ямар амжалта илалтанuудтай, дутуу дунданuудтай байһан тухайдаа элидхэдэг һайн һайхан заншал тогтонхой, — гэжэ Борис Николаевич хөөрөөгөө эхилнэ. — Манай үе сагай асари ехэ барилгада—БАМ-ай барилгада хабаадагшадай ажал хэрэгүүдтэй, ажабайдалтай танилсаха гээшэ бидэнэй гол зорилго болоно.

Замдаа танай республикын ниислэл хотодо тогтожо, комсомол, залуушуултай уулзаха, Буряад орондо физкультура болон спортын ямараар хүгжөөгдэжэ байһантай бүри һайнаар танилсаха байнабди.

Манай орон дотор физкультура болон спортые хүгжөөлгэдэ парти, правительство ехэ анхаралаа хандуулдаг юм. КПСС-эй XXVI съезд дээрэ олониитын дунда физическэ культура болон спортые үргэнөөр хүгжөөхэ шухала гэжэ онсолон заагданхай. Тиигэжэ КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет «Олоной хабаадалгатай физическэ культура болон спортые саашадань хүгжөөхэ тухай» тогтоол жэл хахадай урда тээ абаа һэн. Хаа хаанагүй, тэрэ тоодо танайшье республикада энэ тогтоолые бэелүүлхын тула ехэ юумэн хэгдэжэ байһаниинь элитэ. Энэ шухала хэрэгтэ комсомолшууд болон залуушуул, комсомолой организацинууд, комитедүүд илангаяа ехэ хубитаяа оруулха ёһотой.

Спорт хадаа хүнэй бэеын элүүрые хамгаалхаһаа гадна, тэрээндэ эрэлхэг зориг, хамтын мэдэрэл хүмүүжүүлдэг гээшэ. Спорт хадаа дэлхэйн олон оронuудай арадуудай, илангаяа залуушуулай хоорондо хэни барисаа, харилсаа холбоо тогтоодог, тэдэнэй хоорондо үгэеэ ойлголсолго хангадаг гээшэ. Манай элитэ ехэ спортсменүүд дэлхэй дээрэ Эхэ оронойнгоо нэрэ хүндые дээшэлүүлдэг, алдар солыень арьбадхадаг юм. Эдэ бүгэдэ ургажа ябаа залуу үетэндэ совет патриотизмые, социалис интернационализмые хүмүүжүүлнэ гэжэ Б. Н. Лагутин омогорхолтойгоор мэдүүлбэ.

Тиихэдэ ГТО-гой шэнэ комплекс тушаалгада онсо анхаралаа хандуулха зэргэтэйбди. Олохон автономито республиканuудта, областьнуудта, хизаарнуудта шэнэ комплексые тушаалга тухай баримтанууд буруугаар харуулагдана. Коллективэймнай 90—95 процентнь тушаагаа гэһэн данса мэдээнүүдые үгэхэдэнь, бодото дээрээ энэнь оройдоол 10—15 процент болодог байна.

ВЛКСМ-эй ЦК-гай «Арһан бүмбэгэ», «Гүрэмэл бүмбэгэ», «Сагаан тэргэ», «Шэдитэ даам» болон гэжэ клубуудай шанда хүртэхын түлөө, «Этигэл найдалай мүрысөөнүүд» бага балшар хүбүүд, басагадые физкультура болон спортдо элсүүлэн хабаадуулдаг байна. Манай орон дотор хүүгэдэй спортын 6 мянга гаран һургуули худэлнэ. Эндэ хүбүүд, басагад спорттой ханилжа, бэе махабадаа хатуужуулдаг, эрмэлзэл зоригтойгоор хүмүүжэдэг байна.

Һүүлээрнь Борис Николаевич делегациингаа бүхы гэшүүдтэй, тэрэ тоодо СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указаар һаяхан «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор шагнагдаһан Виктор Астаховтай, «Ажалай шэн габьяагай түлөө» медальда хүртэһэн Андрей Ходыревтой, спортын габьяата мастер Магомед Рамазановтай сугларагшадые танилсуулба.

СССР-эй Спорткомитедэй спортын мүрысөөнүүдэй таһагай начальнигай орлогшо, СССР-эй габьяата тренер В. С. Белов үгэ хэлэхэдээ, ехэ ехэ мүрысөөнүүдтэ, ерэхэ жэлдэ болохоёо байһан Олимпиин нааданuудта совет спортсменүүдэй ямараар бэлдэжэ байһан тухай хөөрөө.

Уулзалгын түгэсхэлдэ элитэ ехэ спортсменүүд, мэргэжэлтэд сугларагшадай асуудалнуудта харюусаһан байха юм.

Энэл үдэртөө ВЛКСМ-эй ЦК-гай спортивна делегаци Буряадай индустриин гигант—Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой хэдэн цехүүд соогуур ябажа, худэлмэришэдэй ажал хэрэгүүдтэй танилсаһан, ооһэд тухайдаа хөөрэһэн, тэдэнэй асуудалнуудта харюусаһан байгаа. Һүүлдэнь ЛВРЗ-гэй спортклубта эдир самбистнуудай һорилго бэлэдхэлыень хаража, туһатай заабари зүбшэл үгэһэн, гоё һайхан арга дүрэнүүдые харуулһан, спортдо түрүүшынгээ алхам хэжэ ябагшадай дэбтэрнүүдтэ гараа табиһан байна.

Б-М. ЖИГЖИТОВ,
Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ВЛКСМ-эй обкомдо болоһон уулзалга дээрэ Б. Н. Лагутин үгэ хэлэжэ байна.

В. ПЛУТТЫН фото.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23. редактор—2-50-96 приемная—2-54—54 зам. редактора—2-68-08. зам редактора—2-62-62. отв. секретарь —2-50-52. секретариат —2-66-76. отделы: партийной жизни—2-34-05. пропаганды—2-56-23 промышленности и строительст. ва—2-61-35. сельского хозяйства—2-64-36. 2-63-86. советского строительства и быта—2-69-58. культуры и школ—2-60-21. 2-57-63. информации—2—60—91, переводов—2,54-93. писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-33-61 выпускающие—2-35-95, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли.
Н-02417. Заказ № 119. Индекс 04649.